

Kokemuksia Savon eläinsuojelupartion toiminnasta.

Ikonen Miska

11/2021

ESIPUHE

Olen ollut koko elämäni ajan läheisissä tekemisissä eläinten kanssa. Isovanhemmillani oli maatila lehmineen, lampaineen, kanoineen ja muine eläimineen. Vanhemmillani on aina ollut koiria ja kenneletoimintaa, tarhattuja villisikoja ja fasaaneita sekä lemmikkieläimiä. Olen harrastanut metsästystä ja kalastusta pienestä pitäen. Olen harrastanut palveluskoiria koko aikuisikäni ajan. Eläinsuojelu ja eläinten hyvinvoinnista huolehtiminen eivät olleet minulle nuoruudessani tuttuja käsitteitä, mutta ne olivat kuitenkin ole-massa taustalla, luonnollisena toimintona. Minulle on opetettu jo lapsesta alkaen vastuu eläimestä. Olen oppinut, ettei eläin ole esine tai leikkikalua, vaan elävä olento, joka tuntee ja jolla on tarpeet. Olen oppinut vastuun lisäksi myös sen, että eläimestä huolehtiminen teettää oikeasti töitä ja työ on sellaista, että se täytyy suorittaa aina, tavalla tai toisella. Sairaslomalle ei voi ilmoittautua, eikä sanoa, ettei kiinnosta.

Olen tiedostanut jo pienestä pitäen myös vastuun metsästäjänä ja kalastajana. Olen oppinut, ettei eläimelle koskaan tahallaan tai huolimattomuuttaan tuoteta kärsimystä, millään tavalla. Olen oppinut, että kun ammutaan laukaus metsästystilanteessa, täytyy sen osua hyvin ja ampumataitoa täytyy pitää yllä. Kalastaessa saadut kalat joko vapautetaan vahingoittumattomina huolehtien mm. limakalvosta ja koukkujen tuskattomasta irrottamisesta. Syötäväksi otettavat kalat joko lopetetaan heti tai säilytetään sumpussa, jossa niillä tulee olla riittävä tila, hapekasta vettä ja niin edelleen.

Eläinrakkauteni on tietynlaisessa ristiriidassa metsästys ja kalastusharrastusteni kanssa, mutta olen mielestäni saanut jäsenneltyä asiat mieleissäni järkevään malliin.

Myöhemmin elämässäni minulle on realisoitunut ajatus eläinsuojelusta, sen merkityksestä ja arvosta. Olen tehnyt elämässäni virheitä, tiedän, että olen toiminut useassa kohdassa väärin. Hyväksyn kuitenkin nämä virheet ja olen ottanut niistä opikseni, enkä ole toistanut samoja virheitä uudestaan.

Olen havainnut, että monelle ihmiselle nämä perusasiat, jotka olen itse oppinut lapsena, eivät ole ollenkaan selkeitä. Sitä, mistä tämä johtuu, tiedon puutteesta, välinpitämättömyydestä vai silkasta julmuudesta, en tiedä. Eläimet kärsivät tästä, eikä se ole oikein, eikä inhimillistä. Haluaisin omassa työssäni vaikuttaa siihen, että eläimet voivat hyvin ja ihmiset osaavat huolehtia niistä oikein.

TIIVISTELMÄ

Tekijä: Miska Ikonen 20193A, Kokemuksia Savon eläinsuojelupartion toiminnasta

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen opinnäytetyö

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Olavi Kujanpää

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tässä opinnäytetyössä selvitetään, miten Itä-Suomen poliisilaitoksen alueelle perustettu Savon eläinsuojelupartio toimii käytännössä, onko sen toiminta tuottanut hyötyä poliisilaitokselle ja alueella toimiville valvontaeläinlääkäreille. Työssä on selvitetty myös kehittämiskohteita, joita on ilmennyt toiminnan aikana.

Tutkimus on toteutettu laadullisten tutkimusmenetelmien avulla haastatteleamalla Savon eläinsuojelupartiossa toimivia kahta poliisia. Tämän lisäksi on haastateltu eläinsuojelupartion toiminta-alueella vaikuttavia kolmea valvontaeläinlääkärää. Kaikki haastattelut suoritettiin henkilökohtaisesti tapaamalla. Haastattelujen lisäksi opinnäytetyötä varten on hankittu tietoa muun muassa lainsäädäntöön ja tilastoihin liittyen.

Tutkimuksen perusteella Savon eläinsuojelupartion toiminta on hyödyttänyt alueensa poliisilaitosta muun muassa yleisen osaamisen paranemisella, positiivisella julkisuudella ja eläinsuojelupartion jäsenistä muodostuneella asiantuntijataholla, joka pystyy tukemaan alueen muita poliiseja eläinsuojeluasioihin liittyen. Alueella toimivat valvontaeläinlääkärit toivat esiin kehityksen heidän ja poliisin välisessä yhteistyössä, sekä poliisin kehittyneen osaamisen eläinsuojeluasioihin liittyen. Yleisesti ottaen on järkevää, että sellaiset eläinsuojelutarkastukset, jotka ennakkotietojen perusteella vaativat poliisin paikalla oloa, voidaan siirtää suoraan eläinsuojelupartion hoidettavaksi.

Eläinsuojelupartion jäsenten kertoman perusteella suurin haaste heidän omassa toiminnassaan lienee eläinsuojeluasioihin käytettävän ajan niukkuus. Yleisesti ottaen poliisilta puuttuu vielä osaamista ja tietoa siitä, kuinka eläinsuojeluasiat hoidetaan.

Sivumäärä: 36

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 12/2021

Avainsanat: Eläinsuojelu, eläinsuojelupartio, poliisi, valvontaeläinlääkäri, eläinsuojelulaki

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	2
1.1 JOHDATUS AIHEESEEN	2
1.2 TUTKIMUSONGELMA	3
1.3 AIHEEN RAJAUS	3
2 ELÄINSUOJELUN TAUSTA SUOMESSA	4
2.1 ELÄINSUOJELUN HISTORIA SUOMESSA	8
2.2 ELÄINSUOJELURIKOSTEN MÄÄRÄ	9
3 TUTKIMUS- JA ANALYYSIMENETELMÄT	11
3.1 MITÄ LAADULLINEN TUTKIMUS ON	12
3.2 LAADULLISEN TUTKIMUKSEN TEKEMINEN	12
3.3 TUTKIMUKSEN RAJAAMINEN	12
3.4 TIEDONKERUUMENETELMÄT LAADULLISESSA TUTKIMUKSESSA	13
3.5 ANALYYSIMENETELMÄT LAADULLISESSA TUTKIMUKSESSA	14
4 SAVON ELÄINSUOJELUPARTIO KÄYTÄNNÖSSÄ	15
5 VALVONTAELÄINLÄÄKÄRIN TYÖ KÄYTÄNNÖSSÄ	17
6 VALVONTAELÄINLÄÄKÄREIDEN JA POLIISIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ	21
7 ELÄINSUOJELUPARTION OMAT KOKEMUKSET	23
8 TUTKIMUKSEN KULKU	26
9 JOHTOPÄÄTÖKSET	29
10 POHDINTA	31
10.1 LUOTETTAVUUS	31
10.2 SOVELTAMISMAHDOLLISUUDET	32
10.3 TYÖN VAIKUTUKSET	33
10.4 JATKOTUTKIMUSMAHDOLLISUUDET	33
10.5 LOPPUTULOS SUHTEESSA TUTKIMUSKYSYMYKSIIN	34
10.6 AIHEEN RAJAUS, SUUNNAN MUUTOS, ENNAKKOKÄSITYKSET	34
10.7 ITSEARVIOINTI	35
LÄHTEET	37

1 JOHDANTO

1.1 Johdatus aiheeseen

Eläimiin liittyviä uutisia on ollut viime vuosina paljon julkisuudessa. Pentutehtaista kirjoitetaan paljon, pandat ovat olleet tapetilla, Ähtärin karhujen yli menee vaijerirata, turkistarhausta vastustetaan voimakkaasti ja onpa koronaviruskin mainittu eläinsuojeluvontaa lisäävänä tekijänä, sillä koronaepidemian aikana lemmikkieläinten kysyntä on kasvanut, ja tämä on johtanut muun muassa lisääntyneeseen pentutehtailuun. Ainakin uutisoinnin perusteella eläinsuojelu on siis ajankohtainen aihe ja herättää keskustelua.

Ihmisten tietoisuus eläimen tarpeista ja vaatimuksista ei läheskään aina vastaa todellisuutta. Eläimestä ei siis osata pitää huolta siten, kuin se on tarpeen. Eläimiä hankitaan liian kevein perustein. Osaamisen puuttumisen lisäksi olen huomannut tietynlaisen asenneongelman. Moni ihminen ei ymmärrä eläintä tuntevana olentona, ei kunnioita eläintä, vaan pitää sen kärsimystä vähäarvoisena ja merkityksettömänä. Eläin voidaan jopa ymmärtää vain esineenä ja omaisuutena.

Tätä kirjoitettaessa voimassa oleva eläinsuojelulaki on tullut voimaan vuonna 1996 ja kuten jäljempänä todetaan, on lain uudistus käynnissä. Tämän vuoksi myös laki ja sen soveltaminen on siis mielestäni ajankohtainen ja merkittävä.

Tämän kaiken keskelle perustettu pilottihankkeen omainen Savon eläinsuojelupartio näyttäytyi mielestäni hyvin mielenkiintoisena yksityiskohtana. Omaan alaani vahvasti liittyvänä seikkana päätin ottaa eläinsuojelupartion toiminnan työni lähtökohdaksi ja aiheeksi.

Edellän mainitut syyt vahvistavat sitä käsitystä, että eläinsuojelulle on paljon tarvetta ja aihe on ajankohtainen sekä mielenkiintoinen. Aihe kokonaisuudessaan on mielestäni sellainen, että sitä kannattaa tutkia ja tehdä opinnäytetyö.

1.2 Tutkimusongelma

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on selvittää, miten Savon eläinsuojelupartio toimii käytännössä, minkälaista yhteistyötä se tekee muiden viranomaisten kanssa, minkälaista lisäarvoa eläinsuojelupartio on tuottanut, miten toimintaa voisi kehittää ja mitä siitä on opittu. Halusin kerätä sellaista tietoa, jolla auttaisin muita poliisilaitoksia arvioimaan, olisiko Savon eläinsuojelupartion kaltaisen mallin käytöstä hyötyä myös heidän alueellaan.

Minua kiinnostaa myös partion perustamisen tausta, mistä ajatus lähti, miksi partio perustettiin.

Eläinsuojelupartion toiminnan hyötyjen ja oppien taltioiminen voisi edistää eläinsuojelulain toteutumista koko valtakunnassa. Toivoisin, että eri poliisilaitokset ja mahdollisesti muutkin viranomaiset voisivat käyttää tätä opinnäytetyötä järjestäessään oman alueensa eläinsuojelulain toteutumisen valvontaa ja eläimiin liittyvien rikosten tutkintaa.

Minun tutkimuskysymykseni ovat:

1. Onko poliisiyksikkö hyötynyt Savon eläinsuojelupartion toiminnasta?
2. Jos poliisiyksikkö on hyötynyt, niin millä tavalla?
3. Onko eläinsuojelupartio parantanut poliisin toimintaa valvontaeläinlääkäreiden mielestä?

1.3 Aiheen rajaus

Keskityn työssäni poliisin rooliin eläinsuojelussa, mutta sivuan myös muiden viranomaisten toimintaa tarpeellisin osin. Lisäksi rajaan aihetta niin, että poliisin roolin osalta keskityn Savon eläinsuojelupartion kokemuksiin ja huomioihin.

Haluan keskittyä tiettyyn suppeaan alueeseen, jottei työni paisu liian suureksi ja toisaalta taas siksi, että keskittymällä yhteen asiaan riittävästi, saan perehdyttyä siihen syvällisemmin.

2 ELÄINSUOJELUN TAUSTA SUOMESSA

Eläinsuojelun lainsäädäntö löytyy pääosin eläinsuojelulaista. Tarkempia säännöksiä on erilaisissa asetuksissa ja muissa laeissa. Eläinsuojelulain ensimmäisessä pykälässä määritellään eläinsuojelulain tarkoitus. Ohessa on suora lainaus kyseisestä kohdasta:

"Tämän lain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta.

Lain tarkoituksena on myös edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua. "

Mielestäni tämä kiteyttää koko lain ajatuksen ja suurelta osin sisällönkin, kunhan vain käyttää myös omaa harkintakykyään.

Saman lain kolmas pykälä kertoo eläinten kohtelun yleiset periaatteet. Ohessa suora lainaus:

"Eläimiä on kohdeltava hyvin eikä niille saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä. Tarpeetoman kivun ja tuskan tuottaminen eläimille on kielletty. Lisäksi eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet."

Tämä kohta antaa jo hieman tarkempia suuntaviivoja siihen, mistä ajattelutavan tulisi lähteä silloin, kun ollaan tekemisissä eläinten kanssa.

Yleisesti ottaen eläinsuojelulaki määrittelee tarkkaan, millaisissa tiloissa eläimiä voidaan pitää, miten niitä tulee hoitaa ja kohdella. Myös eläinten kanssa työskennellessä käytettävien välineiden on oltava sellaisia, ettei niillä aiheuteta tarpeetonta kipua. Eläinsuojelulaki kieltää luonnonvarasten eläinten pitämisen, ellei siihen löydy hyväksyttävää syytä. Sama laki antaa raamit eläinkilpailujen järjestämiseen, eläinten käyttämiseen näyttöksissä, esityksissä ja näyttelyissä, kuten eläintarhoissa ja sirkuksissa. Laissa määritellään kirjanpidollisia velvollisuuksia ja pätevyysvaatimuksia eläinten kanssa toimimista varten. (eläinsuojelulaki luku 2, pykälät 3, 4, 12, 13, 16, 25, 26)

Eläinten lopettamista sääntelemään eläinsuojelulaista löytyy oma lukunsa, jossa määritellään, miten eläin lopetetaan inhimillisesti. Laissa määritellään myös valvonnan toteuttaminen, eri viranomaisten vastualueet sekä lain noudattamatta jättämisestä seuraavat rangaistukset. (eläinsuojelulaki luku 2a, pykälä 32)

Mielestäni eläinsuojelulaki on kattava, selkeä ja sellainen, jonka jokainen kansalainen voi omaksua. En usko kenenkään voivan vedota siihen, ettei hän ymmärrä eläinsuojelulain määräyksiä.

Eläinsuojelulain toteutumista valvovat useat viranomaiset. Ylin ohjaava ja valvova viranomainen on Maa- ja metsätalousministeriö. Ruokavirasto ja aluehallintovirasto valvovat omalta osaltaan lain täytäntöönpanoa ja noudattamista omilla toimialueillaan. Paikallista valvontaa suorittavat kunnaneläinlääkäri, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranomainen ja poliisi. (eläinsuojelulaki luku 3, pykälät 34–37)

Teurastamoita valvoo tarkastuseläinlääkäri ja lihantarkastaja. Aluehallintoviraston asettama eläinsuojeluvalvoja voi suorittaa tarkastuksia. (eläinsuojelulaki luku 3, pykälät 37 ja 38)

Eläinten lainmukaisen kohtelun varmistamiseksi viranomaiset, mm. poliisi voivat suorittaa tarkastuksia. Laki erittelee tilanteet, joissa on aihetta epäillä eläimen lainvastaista kohtelua ja rutiininomaiset tarkastukset. Rutiininomaisia tarkastuksia voidaan suorittaa ammattimaisen eläintenpidon kohteissa, eläinkilpailuissa, esityksissä ja näytöksissä, teurastamoissa, rajatarkastusasemilla. Tarkastusta tehdessä tarkastajalla on oikeus päästä tiloihin, joissa eläimiä pidetään, tarkastaa eläimet, niiden pitopaikka, ruoka, juoma, välineet ja varusteet, kirjapito ja muut asiakirjat ja ottaa näytteitä. Kotirauhan piirissä tapahtuvia tarkastuksia ja näytteiden ottoa saa suorittaa vain viranomainen ja suorittamisen täytyy olla välttämätöntä asioiden selvittämiseksi. Lisäksi täytyy olla aihetta epäillä eläimestä huolta pitävän tahon syyllistyvän tämän lain vastaiseen rangaistavaan toimintaan. (eläinsuojelulaki luku 4, pykälä 39)

Tarkastuksen yhteydessä eläimestä huolta pitävälle taholle annetaan tarpeellisia neuvoja. Tarkastuksessa havaituista lainvastaisuuksista ilmoitetaan eteenpäin soveltuvalla taholla.

Valvojien ja tarkastajien työkaluina toimivat neuvojen lisäksi kiellot ja määräykset, uhkasakot ja teettämisuhat, välittömät kiireelliset toimenpiteet, kuuleminen, haltuunotto ja hävittäminen, takavarikko, sekä selvitykset ja tutkimukset. Viranomaiset antavat tarvittaessa virka-apua toiselleen toimivaltansa rajoissa. (eläinsuojelulaki luku 4, pykälät 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 48, 49 ja 50)

Poliisin kannalta merkityksellisimpiä eläinsuojelulain kohtia löytyy sen neljänneistä luvusta. Eläinsuojelulaki 4:39, jossa eläinsuojeluviranomaiselle annetaan mahdollisuus tehdä tarkastus, myös kotirauhan piirissä, mahdollistaa sen, että poliisi pääsee paikan päälle ja tarkastuksen tekeminen on ylipäättään mahdollista.

Toimenpiteiden tekemisen mahdollistaa eläinsuojelulaki 4:44, joka antaa mahdollisuuden tehdä kiireellisiä toimenpiteitä, jotka ovat tarpeellisia eläimen hyvinvoinnin varmistamiseksi. Näitä toimenpiteitä on muiden muassa eläimen haltuunotto ja lopettaminen.

Loppuun täytyy todeta, että eläinsuojelulain uudistaminen on tällä hetkellä työn alla. Uudeksi nimeksi on esitetty eläinten hyvinvointilakia ja uudistusta kuvataan laajaksi. Maa- ja metsätalousministeriö on kartoittanut kyselyillä eri tahojen näkemyksiä uudistamistarpeesta, ministeriön ohjausryhmä on ohjannut lakiuudistustyötä ja uudistusta varten on tehty useita asiantuntijaselvityksiä. Lakiuudistus keskeytyi hallituksen eroon 2019. Lakiesitys saattaa tulla eduskunnan hyväksyttäväksi jo kuluvan vuoden 2021 aikana. (Maa- ja metsätalousministeriö, eläinsuojelulain uudistus)

Omasta mielestäni eläinsuojelulain uudistusta varten tehdyissä hallituksen linjauksissa on kansalaisiin yleisesti vaikuttava ja merkittävä kohta. Linjauksen mukaan koirien tunnistusmerkintä ja rekisteröinti tulee pakolliseksi. Tämä on mahdollisesti tulossa koskemaan myöhemmin myös kissoja. (Maa- ja metsätalousministeriö, eläinsuojelulain uudistus)

Eläinsuojelulaki ei ole voimassa koko Suomessa. Ahvenanmaan maakunnassa noudatetaan 1.11.1998 voimaan tullutta maakunnan omaa eläinsuojelulakia. Ahvenanmaan maakunnassa noudatettava laki ei poikkea merkittävästi muualla Suomessa voimassa olevasta eläinsuojelulaista Eroavaisuuksiakin löytyy, juutalaisten käyttämä rituaaliteurastus on kielletty Ahvenanmaalla. Myöskään eläinsuojeluun liittyviä tarkastuksia ei saa tehdä ilman rikosepäilyä. (Joonia Streng, Eläinsuojelu ja rikosoikeus)

Ruotsin ja Tanskan eläinsuojelulait ovat melko hyvin verrattavissa Suomen vastaavaan lakiin, Ruotsin eläinsuojelulakia pidetään erittäin edistyksellisenä. Sen sijaan Yhdysvalloissa säännellään liittovaltiotasolla ainoastaan eläinten kuljetusta ja teurastusta. Koe-eläinten käyttöön ja lemmikkieläinten pitoon on omat lakinsa. Lait eivät koske läheskään

kaikkia eläimiä ja ovat muutenkin eurooppalaisiin lakeihin verrattuna sallivampia (Joonia Streng, Eläinsuojelu ja rikosoikeus)

Euroopan Unioni pyrkii omalla toiminnallaan parantamaan eläinten suojelua. Sen vaatimukset ovat vähimmäisvaatimuksia jäsenvaltioille, jotka voivat halutessaan säätää kansallisista laistaan tiukempia. (Joonia Streng, Eläinsuojelu ja rikosoikeus)

Lain mukaan paikallistason valvonta kuuluu tarkastuseläinlääkärille, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavalle viranhaltijalle ja poliisille. Laki määrittelee mainitut viranomaiset tasavertaisina, eikä vastuuta toista enempää kuin toista. Laissa on kuitenkin erillinen pykälä, jonka mukaan poliisin on annettava tarvittaessa virka-apua valvontaviranomaisille ja eläinsuojeluvalvojalle. Virka-apu koskee tilanteita, joissa viranomaista estetään suorittamasta valvontatehtäväänsä tai jos poliisin toimivaltuuksia tarvitaan esteen poistamiseksi.

Epäiltyjen eläinsuojelurikosten tutkiminen ja syyteharkintaan saattaminen on poliisin vastuulla, mutta asiantuntemusta, jota poliisilla ei ole, esimerkiksi anatomiasta, eri eläinten hoidon vaatimuksista ja muista erikoisosaamista vaativista asioista hankitaan sopivilta asiantuntijoilta lausuntojen muodossa. Tätä asiantuntemusta tuottaa parhaiten valvontaan muutenkin osallistuvat ja yhteistyötä tekevät valvontaeläinlääkärit.

Poliisi suorittaa eläinsuojeluvalvontaa ja valvoo eläinsuojelulain toteutumista jatkuvasti oman toiminnan ohessa ja hälytystehtävillä. Kansalainen voi ilmoittaa epäilemästään eläimen huonosta kohtelusta Suomen eläinsuojelun nettisivuilla, josta se välitetään valvontaeläinlääkärille. Virka-aikana eläimen huonosta kohtelusta voi ilmoittaa valvontaeläinlääkärille tai terveysvalvonnan asiakaspalveluun. Virka-ajan ulkopuolella ja viikonloppuisin ilmoituksen voi tehdä päivystävälle eläinlääkärille tai poliisille. Poliisi voi lopettaa esimerkiksi kolarin yhteydessä loukkaantuneen eläimen eläinsuojelulain perusteella.

Helsingin poliisilaitoksen alueelle perustettiin vuonna 2018 tutkintaryhmä, joka keskittyy eläimiin liittyviin rikoksiin. Kävin itse tutustumassa kyseisen ryhmän toimintaan työharjoitteluni aikana. Kyseinen ryhmä tutkii Helsingin poliisin alueella tapahtuvat

eläinsuojelurikokset- ja rikkomukset. Ryhmä osallistuu myös eläinsuojelutarkastusten tekemiseen yhdessä valvontaeläinlääkäreiden kanssa, sekä tekee tarkastuksia myös itenäisesti tarpeen mukaan. Eläinpoliisille kuuluu pääosin kaikki rikokset, joihin liittyy eläin. Ryhmä tekee vahvaa yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa, esimerkiksi tullin. (MTV 27.9.2018)

SEY Suomen eläinsuojelu on selvittänyt kyselyllä (Suomen eläinsuojelu, Selvitys eläinsuojelupoliisin tarpeesta – virkaeläinlääkäreiden näkökulma) virkaeläinlääkäreiltä mielipiteitä Helsingin poliisin eläimiin liittyviin rikoksiin erikoistuneesta ryhmästä, sen tarpeesta valtakunnallisesti ja poliisin osaamisesta eläimiä koskevan lainsäädännön osalta. SEY Suomen eläinsuojelu on vahvasti sitä mieltä, että eläimiin liittyviin rikoksiin erikoistunut tutkintaryhmä tulisi laajentaa koko Suomea koskevaksi. Kyselyyn vastaajien mielestä poliisin tietämys eläinsuojelulain säännöksistä ei ole riittävä. Vastaajien mielestä erikoistunut tutkintaryhmä tehostaisi eläinsuojelua yleisesti ottaen ja toivovat yhteistyön lisääntymisen auttavan valvovien eläinlääkäreiden jaksamista työssään. (Suomen eläinsuojelu, Selvitys eläinsuojelupoliisin tarpeesta – virkaeläinlääkäreiden näkökulma)

Muualla Suomessa ei tietääkseni ole käytössä erillisiä eläimiin liittyviä rikoksia tutkivia ryhmiä tai vastaavia. Pois lukien tässä opinnäytetyössä käsiteltävä Savon eläinsuojelupartio. Muuten eläimiin liittyviä rikoksia tutkivat poliisit muun toiminnan yhteydessä. Eläinsuojelurikoksiin liittyviin tehtäviin on olemassa toimintaohje, nimeltään “Toimintaohje Helsingin 23 kenttäpoliiseille eläinsuojelurikostehtäville”. Tämän ohjeen on tuottanut opinnäytetyönä poliisiopiskelija Tiina Länsman. Ohje on nimensä mukaan tarkoitettu Helsingin poliisille, mutta olisi sovellettavissa pienin muutoksin muualle Suomeen. Ohje on lyhyt ja tiivis sekä keskittynyt lemmikkieläimiin, joka kattaa kylläkin valtaosan tehtävistä. Ehkäpä laajempi ohjeistus voisi olla paikallaan.

2.1 Eläinsuojelun historia Suomessa

SEY Suomen eläinsuojelu on maan laajuinen, Suomen suurin eläinsuojelujärjestö. SEY:llä on 40 jäsenyhdistystä, 75 eläinsuojeluneuvojaa ja 1000 muuta vapaaehtoista henkilöä vahvuudessaan. Se on perustettu vuonna 1901 vastustamaan vivisektiota, eli

eläinten elävältä leikkaamista tieteen nimissä. Järjestö on aloittanut Eläinten ystävä- lehden julkaisun vuonna 2007, lehteä julkaistaan edelleen. Järjestö on ollut mukana valistustyössä, vaikuttanut lakien säätämiseen ja toiminut eläinsuojelun saralla myös kansainvälisesti. (Suomen eläinsuojelu, internet-sivusto)

Opinnäytetyötä tehdessäni olen havainnut SEY:n aseman eläinsuojelun sektorilla hyvin vahvaksi. Järjestö tekee vahvaa yhteistyötä valvontaeläinlääkäreiden kanssa esimerkiksi ottamalla vastaan ilmoituksia epäillyistä huonosti kohdelluista eläimistä ja välittämällä niitä eteenpäin valvontaeläinlääkäreille. Ilmoituksen voi siis tehdä SEY:lle, minkä vuoksi kansalaiset voivat pitää järjestöä viranomaiseen verrattavana tai että järjestö tekee itse eläinsuojelutarkastuksia tai muita eläinsuojelullisia toimenpiteitä. Lisäksi järjestön vapaaehtoisilta eläinsuojeluneuvojilta kysytään paljon asiantuntemusta vaativissa ongelmissa, myös poliisit kysyvät heiltä neuvoa eläimiin liittyen.

Helsingin eläinsuojeluyhdistyksen edeltäjä, Maj Föringen, ”Kevätyhdistys” perustettiin jo vuonna 1870 edistämään lähinnä pikkulintujen asiaa. Perustajana toimi muiden muassa Zacharias Topelius. Yhdistys laajeni ja vaurastui nopeasti saaden jäseniä ulkomailta saakka. Yhdistys keskittyy vaikuttamisen sijaan lähinnä eläinten fyysiseen auttamiseen. Viimeisinpien vuosien aikana yhdistyksen imagoa on huonontanut johdon riidat. (Helsingin eläinsuojelu, internet-sivusto)

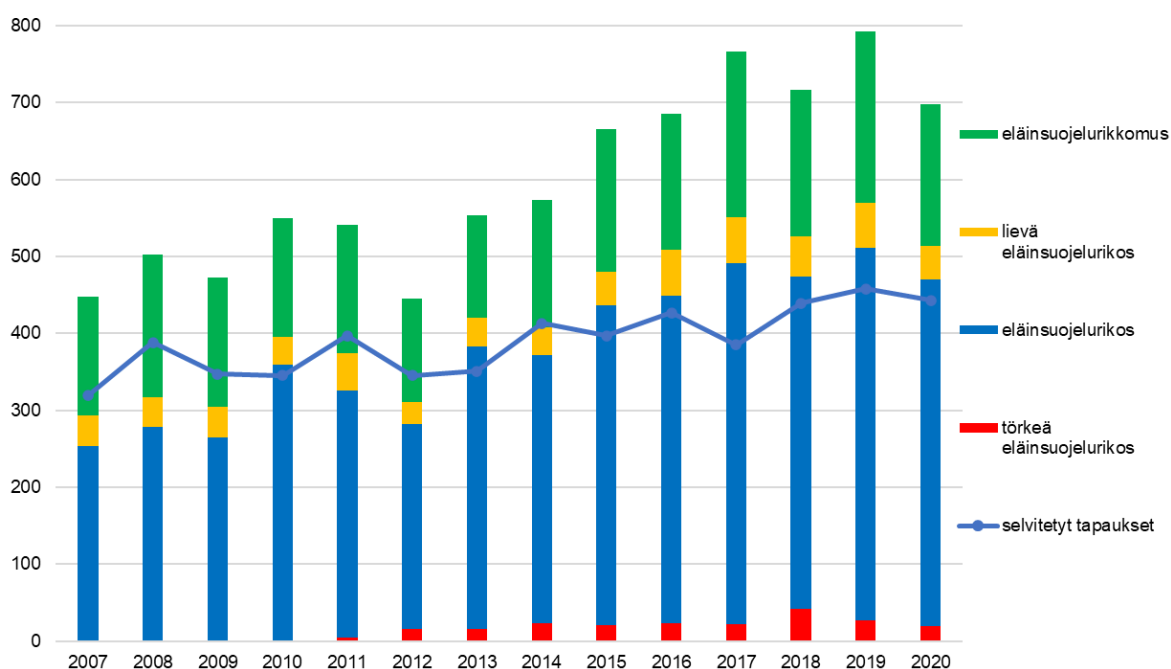
Ensimmäinen eläinten kohtelua säädellyt asetus oli 1865 voimaan astunut asetus ”eläinten tahallaanräökkämisestä” (Junttila 2012). 1889 rikoslakiin kirjattiin eläinräökkäyspykälä ja 1914 lain rangaistusmaksimia nostettiin ja törkeä tuottamus lisättiin rangaistavaksi (Junttila 2012). Ensimmäinen varsinainen eläinsuojelulaki astui voimaan 1934, sitä uudistettiin 1971 ja 1996 astui voimaan kokonaan uusi eläinsuojelulaki (Junttila 2012). Lakia on kyllä uudistettu ja kehitetty ajan mittaan vastaamaan aikakauden vaatimuksia ja olosuhteita. Nykyinen yhteiskunta muuttuu ja kehittyy kuitenkin nopeamman kuin koskaan ja tämän vuoksi eläinsuojelulain uudistus, joka on tätä kirjoitettaessa kesällä 2021 juuri meneillään, lienee paikallaan ja ajankohtainen.

2.2 Eläinsuojelurikosten määrä

Suomessa tehtiin vuonna 2019 6358 kappaletta epäilyyn perustuvia eläinsuojelutarkastuskäyntejä. Yli kuuden tuhannen tarkastuksen määrä ylittyi viidettä vuotta peräkkäin.

Neljännes tarkastuksista oli aikaisempien tarkastusten uusintatarkastuksia, joiden tarkoituksena on ollut varmistaa, että annettuja määräyksiä on noudatettu. Kahdellakymmenellä yhdeksällä prosentilla käynneistä havaittiin epäkohtia, joiden johdosta on annettu määräys korjata puutteet määräajassa tai kielto jatkaa säädösten vastaista menettelyä. Kymmenellä prosentilla käynneistä havaittiin vakavia laiminlyöntejä, joiden johdosta ryhdyttiin kiireellisiin toimenpiteisiin. Sekä tarkastusten määrä, että viranomaistoimenpiteisiin johtaneiden tarkastusten määrä on noussut viimeisen vuosikymmenen aikana voimakkaasti. Tarkastuksista 60 % ja kiireellisistä toimenpiteistä 80 % kohdistui lemmikkieläinten pitoon. (Ruokavirasto)

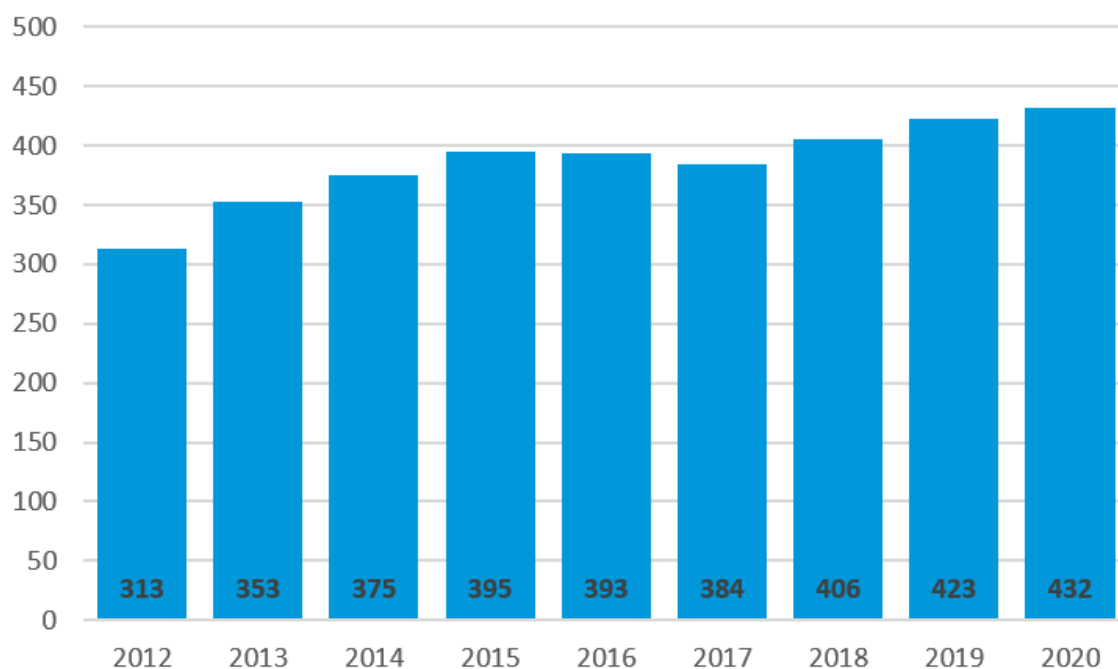
Eläinsuojeluun liittyvistä rikoksista on ilmoitettu poliisille noin 500 kappaletta vuodessa vuosina 2010–2014 (Uotila 2016). Pitemmältä ajalta ja yleisemmän kuvan saa oheisesta taulukosta.

Kuva 1. Poliisille ilmoitetut ja poliisin selvittämät eläinsuojelurikkomukset ja -rikokset 2007–2020 (Eläinten hyvinvointikeskus).

Eläintenpitokiellot korreloivat uskoakseni hyvin eläinsuojelurikosten määrään, niistä löytyy hyvää tilastotietoa esimerkiksi oikeusrekisterikeskukselta. Oikeusrekisterikeskuksen tilastojen mukaan eläintenpitokiellot ovat tasaisessa kasvussa. Vuonna 2011 kieltoja määrättiin 302. Vuosien varrella määrä on kasvanut pikkuhiljaa niin, että vuonna 2019

kieltoja määrättiin jo 423 kappaletta. (Oikeusrekisterikeskus) Eläintenpitokieltojen määrästä saa hyvän kuvan oheisesta taulukosta.

Kuva 2. Voimassa olevien eläintenpitokieltojen lukumäärä vuosittain 2012–2020 (oikeusrekisterikeskus).

3 TUTKIMUS- JA ANALYYSIMENETELMÄT

Olen hankkinut tietoa käsittelemäni aiheen taustoista ja sivuavista aloista monesta eri lähteestä, mutta kun aloitin hankkimaan vastauksia tutkimuskysymyksiin, olivat tietolähteet hyvin rajatut. Aiheesta ei ole saatavilla tilastotietoja, opinnäytetöitä tai muuta kirjallisuutta. En ole voinut myöskään tarkkailla tilannetta ennen eläinsuojelupartion perustamista, enkä tilannetta sen perustamisen jälkeen. Näin ollen tietolähteeksi jää eläinsuojelupartiossa toimivat henkilöt, heidän esimiehensä ja eläinsuojelupartion kanssa tiiviissä yhteistyössä toimivat virkaeläinlääkärit.

Minun tietojeni mukaan tätä aihetta ei ole tutkittu aikaisemmin, eikä siitä ole muutaakaan kirjoitettua materiaalia saatavilla. Opinnäytetyöni aiheesta ei ole saatavilla juuri mitään tietoa ennakkoon, joten en voi laatia kovin tarkkoja kysymyksiä tietolähteilleni, vaan kysymykset ovat lähinnä teemaan liittyviä keskustelun aiheita. Pyrin ymmärtämään Savon eläinsuojelupartion toimintaa ja vaikutuksia poliisin näkökulmasta.

Edellä mainituista syistä johtuen olen päätenyt tutkimaan aihetta laadullisen tutkimuksen menetelmiä käyttäen.

3.1 Mitä laadullinen tutkimus on

Kun aiheesta ei ole saatavilla tilastoja, eikä tutkittavana olevaa ilmiötä ei tunneta tarkkaan, ei voida laatia tarkkoja kysymyksiä. Jotta ilmiö voitaisiin tuntea paremmin ja siitä saataisiin tarkempi kuva, täytyy siitä tehdä pohjatutkimus. Tämän kaltaisen tutkimuksen tekemiseksi laadullinen tutkimus on sopiva. (Kananen 2014, s. 16–17).

Laadullista tutkimusta määritellään eri tavoin, mutta ehkäpä yksinkertaisimman määritelmän mukaan kaikki mikä ei ole määrällistä tutkimusta, on laadullista tutkimusta (Kananen 2014, s. 20) Toki laadullista tutkimusta voidaan määritellä muutenkin. Laadullinen tutkimus pyrkii tekemään löydöksiä tutkittaessa syvällisesti yksittäistä, tarkkaan rajattua asiaa sanojen ja lauseiden avulla ilman, että tukeudutaan numeraalisiin lähteisiin. Tutkimuksen aikana saatua tietoa analysoidaan ja analyysin pohjalta saatujen tietojen avulla tutkitaan lisää ja tarkemmin. Tietoa on riittävästi siinä vaiheessa, kun tutkimuskysymykset voidaan ratkaista hankitun tiedon avulla. (Kananen 2014, s. 18–19).

3.2 Laadullisen tutkimuksen tekeminen

Kaikella tutkimuksella pyritään löytämään vastaus johonkin kysymykseen, niin myös laadullisella tutkimuksella. Tarkasteltaessa jotakin ilmiötä, voidaan havaita siihen liittyvä ongelma, jotakin, josta ei tiedetä riittävästä tai ei ollenkaan. Tämä ongelma muotoillaan tutkimuskysymykseksi, johon hankitaan vastaus keräämällä tietoa ja analysoimalla sitä. Laadullisen tutkimuksen tiedonkeruumenetelmiä ovat muun muassa havainnointi, haastattelut, kyselyt ja dokumentit (Kananen 2014, s. 27). Tutkimusta tehdessä tulisi valita aihe, josta puuttuu tietoa ja näin ollen voidaan tuottaa uutta tietoa tukemaan kehitystä. Pällekkäinen tutkimus on resurssien haaskaamista (Kananen 2014, s. 30).

3.3 Tutkimuksen rajaaminen

Aiheen rajaamista on korostettu kaikissa lukemissani tutkimukseen liittyvissä teoksissa. Tehdessäni tutkimussuunnitelmaa, jouduin kirjoittamaan rajauksen osuuden useaan kertaan uusiksi miettiessäni työn laajuutta, jotta saisin työstäni riittävän suppean, jotta se

valmistuisi järkevässä aikataulussa. Rajaaminen on siis hyvin tärkeää. Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään aiheen syvälliseen tutkimiseen ja sen vuoksi näen rajaamisen erityisen tärkeänä juuri laadullisessa tutkimuksessa. Jos aihetta ei rajata riittävästi, aihetta ei voida hallita tai tutkimuksesta tulee pinnallinen (Kananen 2014, s. 33).

3.4 Tiedonkeruumenetelmät laadullisessa tutkimuksessa

Jotta tutkimuskohteen ongelma ja kysymykset saataisiin ratkaistua, tarvitaan sitä varten tietoa, joka hankitaan tiedonkeruumenetelmillä.

Jos ilmiö on tarkasteltavissa aisteilla, voidaan tiedonkeruussa käyttää havainnointia, joka on käyttökelpoinen menetelmä erityisesti silloin, kun ilmiöstä tiedetään niin vähän, ettei siitä voida keskustella, tai joki muu syy estää tiedonkeruun muilla tavoilla. Havainnoinnin eri muodot jakautuvat sen mukaan, millä tavalla havainnoija ilmenee tutkimuskohdelle. Piilohavainnoinnissa tutkimuskohde ei ole tietoinen siitä, että kohdetta tarkkailaan, mikä tuottaa mahdollisimman autenttista tietoa. Suorassa havainnoinnissa tutkimuskohde on tietoinen havainnoijasta, mikä saattaa vaikuttaa kohteen käytökseen. Osallistuvassa havainnoinnissa havainnoija osallistuu tutkimuskohteen toimintaan ja voi näin oppia itse toimimaan osana tutkimuskohdetta, sekä vaikuttamaan sen toimintaan. Havainnot kirjataan havainnointipäiväkirjaan ja kenttämuistiinpanoihin. (Kananen 2014, s. 65–69).

Toinen tiedonkeruumenetelmä on erilaiset haastattelut. Syvähaastattelussa keskustellaan avoimesti käsiteltävästä aiheesta yleisellä tasolla. Lomakehaastattelu on puolestaan paljon yksityiskohtaisempi. Siinä kysymykset ja vastausvaihtoehdot on määritelty etukäteen, eikä se sovellu laadullisen tutkimuksen tekemiseen. (Kananen 2014, s. 70).

Käytetyin haastattelutapa, jota käytän myös omassa opinnäytetyössäni, on teemahaastattelu, joka sijoittuu kahden edellä mainitun haastattelutavan väliin. Teemahaastattelu sopii tilanteisiin, joissa tutkittavasta ilmiöstä ei ole tarkkaa tietoa. Tässä tavassa haastattelija laatii etukäteen teemoihin jaetut kysymykset, joista keskustellaan avoimesti ilman etukäteen laadittuja vastausvaihtoehtoja. Haastattelu ohjautuu haastattelun aikana saadun tiedon avulla tuottaen uusia kysymyksiä, joita haastattelija ei ole osannut laatia etukäteen. Myös haastattelun analysoinnin aikana herää usein uusia kysymyksiä, jotka johtavat uuteen haastattelukierrokseen tuottaen paljon syvällisempää tietoa kuin mihin yhdellä haastattelukerralla päästäisiin. (Kananen 2014, s. 76–77).

Kaikille haastattelutavoille on olennaista, että vastaajan kertoma viesti ymmärretään oikein, sillä sanat ja lauseet eivät ole yksiselitteisiä. Haastattelijan täytyy laatia teemat ja kysymykset tätä silmällä pitäen ja huomioida myös se, että hän kysyy juuri haastateltavan omia kokemuksia ja tietoa, ei yleistyksiä. Tutkija ei voi ottaa kantaa vastauksiin, vaan hänen täytyy pitää itsensä neutraalina, ettei vaikuttaisi saataviin vastauksiin. Tutkijan täytyy varoa tämän lisäksi omien mielipiteidensä vaikutusta haastatteluun ja kirjata haastateltavan kanta mahdollisimman puhtaana. (Kananen 2014, s. 82–85).

Tiedonkeruussa voidaan hyödyntää myös erilaisia valmiita tietolähteitä, kuten kirjoitettuja dokumentteja, internetin sivustoja, audiovisuaalista materiaalia ja paljon muuta. Myös dokumenttien käytössä on otettava huomioon niiden luotettavuuden ja käyttökelpoisuuden arviointi ja pyrkiä varmistamaan tiedon autenttisuus useammasta lähteestä. (Kananen 2014, s. 90–92).

Omassa opinnäytetyössäni käytän useita kirjallisia lähteitä hankkiessani tutkimuskohteesta taustatietoa ja ymmärtääkseni paremmin ilmiötä. Käytän myös tilastoja ja lukuja, jotta tilanne ja sen kehitys voitaisiin ymmärtää myös numeraalisesti. Lisäksi tutkin eläinsuojelun historiaa kirjallisista lähteistä, mikä auttaa ymmärtämään tilanteen kehitystä.

3.5 Analyysimenetelmät laadullisessa tutkimuksessa

Aineiston käsittelemisen ensimmäinen vaihe on sen litteroiminen tekstimuotoon. Litteroinnissa on eri tasoja tarkkuuden suhteen, joissa tarkin taso, sanatarkka litterointi, sisältää myös puheessa olleet tauot, eleet ja äänenpainot. Yleiskielinen litterointi tarkoittaa kirjakielistä litterointia ja vähiten tarkka propositiotason litterointi sisältää vain asian olennaisen sisällön. Tämä työvaihe vaatii paljon aikaa ja vaivaa, mutta on olennainen aineiston käsittelyn helpottamiseksi. (Kananen 2014, s. 101–102).

Litteroinnin jälkeen aineiston käsittelyä jatketaan tiivistämällä se koodauksen avulla. Laajasta aineistosta erotellaan tutkimuskysymysten kannalta oleelliset osat, jotta aineisto saadaan selkeään, helpommin käsiteltävään muotoon. Myös koodaamisessa on erilaisia tasoja yleisluontoisesta tarkempaan ja taso valitaan riittävän tarkaksi niin, että tietoa kadotetaan mahdollisimman vähän, mutta riittävän yleisluontoiseksi niin, että materiaali on kuitenkin riittävän tiivis ja hallittava. (Kananen 2014, s. 103–107).

Aineiston analysoinnin seuraavassa vaiheessa, luokittelussa, koodatut asiakokonaisuudet yhdistetään omiksi käsitekokonaisuuksiksi loogisen kokonaisuuden muodostamiseksi (Kananen 2014, s. 113).

Kun aineiston analysoinnin kaikki alkutoimet on tehty, kaivaa tutkija lopuksi vastauksen tutkimuskysymyksiinsä, eli ratkaisee ongelman aineiston avulla. Minulle muodostuneen mielikuvan mukaan litterointi, koodaus ja luokittelu ovat työtä, jossa tutkimuskysymykset ja työn tarkoitus täytyy kyllä pitää mielessä, mutta vasta viimeinen vaihe ratkaisee työn onnistumisen, siinä vaiheessa käytetään mielikuvitusta, luovuutta, päättelykykyä, oivaltamista ja tulkintaa, muutamia mainitakseni. Viimeinen vaihe on palkitseva ja siinä työn hedelmät tulevat esiin, millään tavalla muita vaiheita väheksymättä. (Kananen 2014, s. 117–119).

4 SAVON ELÄINSUOJELUPARTIO KÄYTÄNNÖSSÄ

Minulla oli tietynlainen ennakkokäsitys Savon eläinsuojelupartion käytännön toiminnasta. Tämä ennakkokäsitys tulee omista ajatuksista, aiheeseen tutustumisesta ja tutustumiskäynnistä Helsingin eläinsuojeluyksikössä. Kerron tässä, millainen ennakkokäsitykseni oli, koska luulisin muiden poliisien, yhteistyökumppaneiden ja kansalaisten muodostavan myös omia ennakkokäsityksiään partion toiminnasta. Ennakkokäsitykseni oli, että kyseinen partio toimii kokopäiväisesti eläinsuojelupartiossa ja että heidän työnsä on tutkia eläimiin liittyviä rikoksia kokonaisvaltaisesti, sekä antaa virka-apua valvontaeläinlääkäreille eläinsuojelutarkastusten tekemiseen ja tehdä tarkastuksia myös itsenäisesti. Mutta osoittautui, että ennakkokäsityksessäni ei ollut juuri mitään oikein.

Haastatellessani Savon eläinsuojelupartion jäseniä ja alueella vaikuttavia valvontaeläinlääkäreitä sain selville, että todellisuudessa varsinaista yhteistä eläinsuojelupartion toimintaa partion jäsenillä on yksi vuoro kuudessa viikossa, eli mielestäni työaikaä käytetään partion toimintaan hyvin vähän. En tarkoita tällä arvostella sitä, miten resurssit jaetaan, tämä on ainoastaan oma huomioni asiaan liittyen. Muun ajan partion jäsenet toimivat omissa poliisin työtehtävissään, jotka eivät liity erityisesti eläinsuojeluasioihin.

Partion jäsenet osallistuvat eläinsuojelurikosten tutkintaan jollain tasolla ja he ovatkin saattaneet joitakin pieniä esitutkintoja valmiiksi. Tutkinta on kuitenkin hyvin pieni osa partion toimintaa, haastatelluista partion jäsenistä vain toinen mainitsee tutkinnan osana työtä. Varsinaista virka-apua valvontaeläinlääkäreille antaa pääsääntöisesti hälytys- ja valvontayksikön kenttäpartiot, ei eläinsuojelupartio.

Sen sijaan eläinsuojelupartion päätehtävä on suorittaa omalta osaltaan eläinsuojelutarkastuksia, lähinnä Kuopion kaupungin alueella. Käytännössä tapahtumat etenevät niin, että valvontaeläinlääkäreille tulleista ilmoituksista ohjataan osa eläinsuojelupartiolle, joka sitten tekee ilmoituksen edellyttämät toimenpiteet, yleensä eläinsuojelutarkastuksen. Partion pääasiallinen tehtävä on siis näiden tarkastusten tekeminen ja työaika kuluukin tarkastuksiin, niihin valmistautumiseen ja tarkastusten jälkeisiin raportointeihin ja muihin kirjallisiin tehtäviin.

Eläinsuojelupartiolle ohjattavat ilmoitukset koskevat pääsääntöisesti Kuopion kaupungin alueen lemmikkieläimiä ja niistä lähinnä koiria ja jonkin verran kissoja. Tämä johtuu siitä, että eläimen tilan ja olosuhteiden arviointi vaatii asiantuntemusta, ja kyseisen eläinlajin tuntemusta, eikä sellaista asiantuntemusta voida olettaa olevan poliisilla, kun puhutaan tuotantoeläimistä tai eksoottisemmista eläimistä. ”Poliisi ei mene navetoihin”, kuten eläinsuojelupartion toinen jäsen sanoi. Sen sijaan koirien ja kissojen olosuhteiden arviointiin poliisin ammattitaito riittää hyvin. Ilmoituksen ohjaamisessa eläinsuojelupartiolle voi olla perusteena myös se, että ilmoituksesta seuraava tarkastus saattaisi vaatia virkaavun pyytämistä poliisilta, jolloin on loogista, että poliisin suorittaa mahdollisuuksien mukaan kyseisen tarkastuksen jo lähtökohtaisesti. Lisäksi joissakin tilanteissa voidaan partiota pyytää hoitamaan akuuttia, kiireellistä ilmoitusta, jos partion resurssit sen sallivat, eikä valvontaeläinlääkäri ehdi hoitamaan tapausta riittävän nopeasti.

Partion jäsenten kertoman mukaan ilmoituksen jälkeen toimenpiteet riippuvat siitä, onko kyseessä niin sanotusti uusi tapaus, vai jo ennestään tuttu paikka. Esikäsittelyn jälkeen, joka sisältää ilmoituksen arvioinnin ja mahdollisten toimenpiteiden arviointia, uuden tapauksen kyseessä ollessa, tehdään aluksi selvitystyötä. Kohteen taustat ja historia tarkastetaan ajatellen työturvallisuutta, sekä muita toimenpiteisiin vaikuttavia seikkoja. Tämän lisäksi alkuvalmisteluihin kuuluu yleensä myös soittaminen ilmoituksen tehneelle henkilölle lisätietojen ja tarkennusten saamista varten. Toisinaan soitetaan myös ilmoituksen

kohteelle, eli eläimen omistajalle, jos hän on tiedossa ja se on muuten tarkoituksenmukaista.

Partio hoitaa eläinsuojeluun käytettävän ajan puitteissa myös sosiaalisen median julkaisuja, jotka ovat yllättävän aikaa vieviä, sillä julkaisun sisältö täytyy miettiä tarkkaan, että annetaan oikeaa tietoa ja lukija ymmärtää viestin sisällön kuten se on tarkoitettu. Tämän lisäksi täytyy huomioida myös julkaisun jälkihoito, eli siihen tulleiden kommenttien ja muun keskustelun huomioiminen ja mahdollinen vastaaminen kommentteihin ja kysymyksiin.

Tämän lisäksi partion tavoitteeksi on määritelty oman organisaation kouluttaminen, johon liittyen partio pyrkii suunnittelemaan eläinsuojeluun liittyvän koulutuspaketin materiaalin. Partiolla olisi halua koulutuksen järjestämiseen fyysisen läsnäolon kautta, mutta tätä pidetään epätodennäköisenä resurssi- ja aikapulan vuoksi. Todennäköisempänä vaihtoehtona pidetään kuitenkin jonkinlaisen verkkokoulutuksen järjestämistä. Yhtenä ratkaisuna partio on miettinyt eläintehtävää varten luotua kenttämallia, jossa vuokaavion avulla asiaan perehtymätönkin hälytys- ja valvontaosaston partio pystyisi tekemään eläintehtävään liittyvät perustoimenpiteet. Muita eläinsuojeluun liittyviä tehtäviä on asenteiden muokkaaminen oikeaan suuntaan, osaamisen lisääminen ja yhteistyön kehittäminen eläinsuojeluun liittyvien tahojen kanssa.

5 VALVONTAELÄINLÄÄKÄRIN TYÖ KÄYTÄNNÖSSÄ

Haastattelemi 3 valvontaeläinlääkäreitä kertoivat seikkaperäisesti työstään. Heistä kaksi tekee sopeutettua työaika, neljä päivää viikossa ja yksi täyttä työaika viitenä päivänä viikossa. Näiden kolmen valvontaeläinlääkärin alue käsittää Siilinjärven ympäristön, Kuopion kaupungin, Kaavin, Tuusniemen, Rautavaaran ja Lapinlahden. Tällä alueella asuu lähes 160 000 ihmistä ja se on maantieteellisesti laaja. Valvontaeläinlääkäreiden tehtävänä on suorittaa epäilyyn perustuvia eläinsuojelutarkastuksia. Kaikki työaika käytetään eläinsuojeluvälvontaan, heillä ei ole juurikaan muita työtehtäviä. Työ jakautuu niin, että noin puolet ajasta menee lemmikkieläinten kanssa ja toinen puolikas tuotantoeläinten kanssa. Lemmikkieläimistä valtaosa on koiria ja kissoja, tuotantoeläimistä taa-

sen suurin osa on nautoja. Varsinaisiin tarkastuksiin käytetään työajasta noin kolmannes, kun taas isompi osa, arviolta kaksi kolmasosaa menee erilaisiin kirjallisiin töihin, raportteihin ja pöytäkirjoihin.

Nykyisin alueen kaikki eläinsuojeluilmoitukset menevät suoraan valvontaeläinlääkäreille. Aikaisempi tapa, jossa osa ilmoituksista meni suoraan poliisille, aiheutti hankaluuksia, päällekkäisyyksiä ja muita ongelmia, joten nykyinen malli on parempi. Ilmoitukset saapuvat yleensä sähköpostitse, mutta myös puheluita soitetaan suoraan valvontaeläinlääkäreille. Ilmoituksia tekevät yleensä kansalaiset joko suoraan valvontaeläinlääkäreille tai sitten Suomen eläinsuojelun, SEY:n kautta. Näitä ilmoituksia saapuu vuositasolla pelkästään tälle alueelle yli 300, ja määrä on kasvussa.

Yhteistyö Savon eläinsuojelupartion kanssa näyttäytyy valvontaeläinlääkäreiden suunnastan lähinnä niin, että osa ilmoituksista välitetään eläinsuojelupartiolle, joka tällä tavalla keventää valvontaeläinlääkäreiden työtaakkaa. Asia ei kuitenkaan ole niin yksinkertainen, vaan töiden jakamisessa käytetään harkintaa niin, että sellaiset tarkastukset, joiden tekemiseen poliisin soveltuu parhaiten, pyritään siirtämään poliisin suoritettavaksi. Tehtävien jakoperusteita käsittelin jo aikaisemmassa luvussa.

Valvontaeläinlääkärit kokevat työssään useita haasteita. Aika ei tahdo riittää epäilyjen tarkastamiseen, varsinkin kun työn alle tulee niin sanottu akuutti juttu, johon täytyisi reagoida välittömästi. Toinen haaste on tietynlainen arvostuksen ja kunnioituksen puute. Haastattelemiini valvontaeläinlääkärit käyttivät itsestään termiä ”lehtiötyttö”, jolla heitä on kutsuttu. Kaikki kolme haastattelemaani valvontaeläinlääkäreitä ovat naisia, ja ala on myös yleisesti ottaen naisvaltainen. Erityisesti niissä tapauksissa, joissa löytyy huomautettavaa, suoranaisia puutteita tai laiminlyöntejä, joutuu valvontaeläinlääkärin uskottavuus ja arvovalta koetukselle. Varmuutta syystä ei ole tiedossa, mutta todennäköisesti se johtuu naiseen kohdistuvista ennakkoluuloista, alueelle ominaisesta kulttuurista ja erityisesti tuotantoeläinten ollessa kyseessä, eläinten pitäjien miesvaltaisuudesta.

Ongelmana on myös tietynlainen vastakkainasettelu tarkastusten yhteydessä. Tarkastus tehdään toki epäilyn perusteella, mutta kaikkien tulisi ymmärtää, että tarkastus tehdään matalalla kynnyksellä, eikä se tarkoita vielä sitä, että jotain olisi vialla. Tarkastuksen kohde ei kuitenkaan tahdo ymmärtää valvontaeläinlääkärin roolia tarkastajana, ohjeista-

jana ja neuvojen antajana. Sen sijaan tarkastuksen kohde pitää tarkastusta suoraan syytöksenä ja käyttämisenä jo lähtökohtaisesti, vaikka puutteita ei löytyisikään, tai puutteet olisivat selkeästi pieniä tai tietämättömyydestä johtuvia. Tästä seuraa vastakkainasettelu tarkastuksen kohteen ja tarkastusta tekevän valvontaeläinlääkäriin kesken.

Tarkastuksen kohde näkee tarkastuksen ongelmana, vaikka sen voisi nähdä tilaisuutena oppia ja saada hyviä neuvoja asiantuntijalta, joka tietää hyvin paljon eläinten hyvinvoinnista. Valvontaeläinlääkäriin neuvoista ja asiantuntemuksesta voisi olla runsaasti konkreettistakin hyötyä tarkastuksen kohteelle, jos hän vain suhtautuisi siihen oikein ja vastaanottavaisesti. Puhumattakaan siitä, kuinka paljon vaikutusta sillä voi olla eläinten hyvinvointiin. Valvontaeläinlääkäri on nimensä mukaisesti eläinlääkäri, jolla on takanaan pitkä ja vaativa koulutus ja hänen asiantuntemuksensa kaikenlaisista eläimistä on erittäin vankalla pohjalla. Yleensä vastakkainasettelu tai muutkaan ongelmat eivät estä valvontaeläinlääkäriin työn tekemistä tai vaikeuta sitä merkittävästi, vaikkakin huonontavat lopputulosta, joka on kuitenkin pyrkimys eläinten hyvinvoinnin parantamiseen.

Toisinaan ongelmat ovat kuitenkin niin merkittävät, että valvontaeläinlääkäriin työn tekeminen ei ole tarkoituksenmukaista tai ei onnistu ollenkaan ilman poliisin virka-apua. Virka-apuna paikalle saapuu yleensä poliisin hälytys- ja valvontayksikön partio, niin sanottu kenttäpartio. Näissä tapauksissa virka-apua antavan partion rooli on pääasiassa turvata valvontaeläinlääkäriin työskentely. Valvontaeläinlääkärit toivat kuitenkin esiin myös toisen roolin poliisipartiolle. Tämä liittyy osittain valvontaeläinlääkäriin kohdistuvaan arvostuksen puutteeseen. Poliisin paikalla olo tuo eläinsuojelulle uskottavuutta. Omasta mielestäni on väärin valvontaeläinlääkäriä ja myös eläimiä kohtaan, että uskottavuutta eläinsuojelulle täytyy hakea poliisista. Poliisilla ei kuitenkaan ole ollenkaan sellaista asiantuntemusta eläimen hyvinvoinnista ja tietoa siitä, miten hyvinvointia parannetaan, mitkä ovat minkäkin eläimen pitämisen minimivaatimukset ja mistä eläimen hyvinvoinnin tai pahoinvoinnin voi tunnistaa. Tämän vuoksi tuntuu oudolta, että poliisin arvovalta on se, joka tuo eläinsuojelulle uskottavuutta, vaikka mielestäni uskottavuuden tulisi tulla ehdottomasti juuri asiantuntijoilta, eli valvontaeläinlääkäreiltä. Eri asia on tietenkin kohteet, joiden elämänhallinnan puute tai rikostausta vaatii poliisin paikalla oloa. Seuraava tapaus on hyvä esimerkki perusongelmasta, jonka havaitsin tutkimuksen aikana valvontaeläinlääkäriin kannalta katsottuna. Koen poliisin kannalta perusongelmana sen, ettei poliisi läheskään aina edes tiedosta olevansa eläinsuojeluviranomainen,

eikä näin ollen osaa aloittaa toimenpiteitä. Seuraava ongelma on se, että vaikka eläinsuojeluviranomaisen status havaittaisiinkin, ei osata toimia oikein.

Valvontaeläinlääkäreiden haastattelun yhteydessä kertomassa tapauksessa ilmoittaja on ilmoittanut poliisille 19.9 koirasta ja muista eläimistä, jotka oli jätetty ulos jo 17.9 vaille hoitoa ja huolenpitoa, ilman vettä tai ruokaa. Saatuaan ilmoituksen, poliisi oli soittanut eläinten omistajalle, joka oli vakuuttanut, että eläimillä on ruokaa ja vettä, sekä mahdollisuus mennä suojaan. Poliisi oli pitänyt tätä riittävänä, eikä kohdetta käyty tarkastamassa. Kun ilmoittaja oli todennut 21.9, että eläimet ovat edelleen samassa tilassa ilmoituksesta huolimatta, teki hän uuden ilmoituksen suoraan valvontaeläinlääkärille, joka totesi tapauksen kiireelliseksi ja teki kohteeseen eläinsuojelutarkastuksen jo saman päivän aikana.

Valvontaeläinlääkärit menivät paikalle parina, kuten aina. Eläinten pitopaikkaan saavuttuaan he eivät tavoittaneet pihapiiristä ketään ja rakennusten ovet olivat pönkätty kiinni. Valvontaeläinlääkärit eivät havainneet, että pihapiiristä tavatuille eläimille olisi jätetty ruokaa tai vettä. Eläimillä oli pääsy molemmista päistä auki olevaan halliin, mutta sen tarjoama sääsuoja oli riittämätön, eikä muuta suojaa ollut tarjolla.

Lain mukaan eläinten omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen toimenpiteisiin ryhtymistä vain silloin, kun nämä ovat viivytyksettä tavoitettavissa. Valvontaeläinlääkärit eivät tavoittaneet eläinten omistajaa eläinten pitopaikasta, eivätkä puhelimitse. He jättivät eläinten pitopaikalle yhteydenottopyynnön, jotta eläinten omistaja olisi yhteydessä valvontaeläinlääkäreihin paikalle saavuttuaan. Yhteydenottoa ei tullut seuraavaan päivään mennessä, joten valvontaeläinlääkärit suorittivat toimenpiteet eläinten omistajaa kuulematta.

Pihapiiristä tavattu koira oli olosuhteisiin nähden hyväkuntoinen, mutta nälkäinen ja sen todettiin olevan sairastunut märkäkohtuun, jonka vuoksi se olisi menehtynyt muutama päivänsä. Koiran iän ja huonon kunnon vuoksi märkäkohdun vaatiman leikkauksen ennuste oli varauksellinen, joten koira lopetettiin sen hyvinvoinnin turvaamiseksi ja kärsimysten välttämiseksi. Eläinten omistaja on velvollinen suorittamaan tästä toimenpiteestä aiheutuneet kustannukset.

Pihapiiristä tavatut muut eläimet päätettiin myydä käyvästä hinnasta sellaiselle taholle, jolla on mahdollisuus ostaa ne ja joka sitoutuu hoitamaan niitä. Näiden eläinten hinnaksi katsottiin niiden kuljetuksesta, väliaikaisesta hoidosta ja terveyden hoidosta aiheutuvista kuluista.

Nämä toimenpiteet on tehty asian taustatietojen, tarkastuksessa tehtyjen havaintojen sekä eläinsuojelusäädösten perusteella. Säädöksistä on sovellettu eläinsuojelulain 3§, jonka mukaan eläimiä on kohdeltava hyvin, eikä niille saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä. Tapaukseen on sovellettu myös eläinsuojelulain 5§, jonka mukaan eläimiä ei saa jättää ilman hoitoa tai hylätä. Eläimen on myös saatava ravintoa ja vettä sekä sairastuneen eläimen asianmukaista hoitoa. Eläin on myös tarkastettava riittävän usein. Myös eläinsuojeluasetuksen 11§ on sovellettu. Sen mukaan eläimen sairastuessa sen on saatava viipymättä asianmukaista hoitoa ja jos sairaus tai vamma niin edellyttää, on eläin lopetettava.

Mielestäni tässä tapauksessa poliisi ei ole ymmärtänyt rooliaan eläinsuojeluviranomaisena, koska toimenpiteenä ollut ainoastaan puhelu omistajalle, eikä eläinsuojelutarkastuksen tarpeellisuutta ole osattu arvioida. Poliisille tulleesta ilmoituksesta on käynyt selkeästi ilmi, että eläinten kuntoa, terveydentilaa ja hyvinvointia ei ole tarkastettu vähintään kerran päivässä eläinsuojeluasetuksen 10§ mukaan (eläinsuojeluasetus). Jo pelkästään tämän vuoksi eläinsuojelutarkastuksen tekeminen on ollut tarpeellista.

6 VALVONTAELÄINLÄÄKÄREIDEN JA POLIISIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Yhteistyötä on ja se koetaan hyödylliseksi molemmin puolin, mutta yhteistyötä voisi kummankin osapuolen mielestä olla enemmän ja parempaa. Tämänhetkinen yhteistyö keskittyy lähinnä tehtävien tarkoituksenmukaiseen jakamiseen ja valvontaeläinlääkäreiden työtaakan keventämiseen. Yhteiset palaverit, joihin osallistuvat valvontaeläinlääkärit, eläinsuojelupartio, muita lähialueen poliiseja, syyttäjä, sekä tutkinnanjohtaja ovat valvontaeläinlääkäreiden mielestä hyödyllisiä yhteistyön kehittämisen, tietojen vaihdon ja toiminnan suunnittelun kannalta.

Valvontaeläinlääkärien työtä helpottaisi se, että he voisivat tehdä eläinsuojelutarkastuksia yhdessä poliisin kanssa. Tällä hetkellä he suorittavat tarkastukset niin, että paikalla on aina kaksi valvontaeläinlääkärää. He ehdottivat mahdolliseksi malliksi yhden poliisin ja yhden valvontaeläinlääkäriin yhdistelmää. Tällä yhdistelmällä saataisiin molempien osapuolten osaamisalueet käyttöön. Valvontaeläinlääkäreiden asiantuntemus eläinten hyvinvoinnista ja tietämys olosuhteista yhdistyisi poliisin työturvallisuustietoisuuteen sekä mahdollisuuteen suorittaa esitutkintaa silloin, kun epäillään rikosta.

Valvontaeläinlääkärit laativat tekemistään tarkastuksesta pöytäkirjan. Näissä pöytäkirjoissa on valokuva-liite, jonka tarkoitus on kuvata visuaalisesti tarkastuskohteen olosuhteita, eläinten kuntoa ja muita huomioon otettavia seikkoja. Kuvien lisäksi pöytäkirjassa on tekstimuotoiset kertomukset tarkastuksen tuloksista, sekä muut selvitykset. Pöytäkirja menee poliisille, jos se sisältää määräyksiä tarkastuksen kohteelle tai jos tapaus on jostain muusta syystä merkittävä. Näin poliisille välittyy tieto niistä tapauksista, joista poliisin on syytä arvioida rikoksen mahdollisuutta ja esitutkinnan tarpeellisuutta. Valvontaeläinlääkärit kokivat kuitenkin, ettei heidän laatimansa pöytäkirja korvaa sitä, että poliisi itse tekisi omat esitutkintatoimenpiteensä samaan aikaan kun tarkastus tehdään, eikä jäisi pöytäkirjan varaan. Tämän lisäksi valvontaeläinlääkärit toivovat erityisesti tietojen vaihtoa molempiin suuntiin, joka puolestaan helpottaisi tilanteen kokonais kuvan hahmottamista, sekä työturvallisuuden varmistamista.

Valvontaeläinlääkäreillä on selkeästi ymmärrys siitä, että poliisilla on paljon tietoa saatavissa ja käytettävissä. He tietävät, että poliisi tekee tarkan taustaselvityksen ennen kohteelle menoa varmistaakseen työturvallisuuden ja mahdollistaakseen toiminnan suunnittelun etukäteen. Poliisin ulkopuolisilla henkilöillä ei tietenkään voi olla pääsyä poliisin järjestelmiin ja valvontaeläinlääkärit ymmärtävät kyllä tämän. Jonkinlaisena vaihtoehtona pidettiin sitä, että he saisivat poliisilta esimerkiksi arvion vaarallisuudesta pyydetessä.

Valvontaeläinlääkäreiden mielestä heillä ja poliisilla olisi hyvä olla olemassa sellainen yhteinen rekisteri, josta molemmat osapuolet näkisivät mitä tarkastuksia on tehty ja erityisesti sen, mitä tarkastuksilla on havaittu ja mitä toimenpiteitä siellä on tehty. Tämä erityisesti sen vuoksi, että tapaukset jäävät harvoin yhteen tarkastukseen tai yhteen ilmoitukseen. Kun sekä poliisi, että valvontaeläinlääkärit tietäisivät, mitä missäkin kohteissa on tehty, havaittu ja miten tarkastus on muuten mennyt, olisi kohteen jatkohoito ja

tulevat tarkastukset hoidettavissa laadukkaammin ja turvallisemmin. Myös päällekkäisen työn määrä saataisiin vähenemään. Tämä yhteinen rekisteri auttaisi valvontaeläinlääkäreiden mukaan erityisesti poliisia. Tämä johtuu siitä, että valvontaeläinlääkärit ovat tehneet tarkastuksia jo hyvin kauan ja he tekevät niitä paljon. He käyttävät näistä kertynyttä tietoa tehokkaasti seuraavissa tarkastuksissa, päätöksien tukena ja raporttien laadinnassa. Näin tieto kumuloituu ja jalostuu laajemmaksi ja laadukkaammaksi.

7 ELÄINSUOJELUPARTION OMAT KOKEMUKSET

Haastatteleman Savon eläinsuojelupartion jäsenten mukaan partiosta on ollut useita hyötynäkökohtia. Poliisin tietotaito ja osaaminen on kehittynyt vahvasti. Tämä koskee sekä eläinsuojelupartion jäseniä, että koko alueen poliisiorganisaatiota. Organisaatiota hyödyttää myös tieto siitä, omassa organisaatiossa on taho, joka omaa vahvan tietotaidon eläinsuojeluasioissa. Sen ansiosta kynnys kysyä neuvoa ja tukea laskee, kun tiedetään kenelle voi soittaa ja kysyä neuvoa. Ylipäättään tietämyksen lisääminen koettiin suureksi, ellei jopa suurimmaksi hyödyksi. Se, että poliisi ylipäättään tiedostaa olevansa eläinsuojeluviranomainen ei ole mitenkään itsestään selvää, vaan ajatellaan asian kuuluvan vain valvontaeläinlääkäreille. Ei ole ollenkaan poikkeuksellista, että poliisi ohittaa tehtävillä havaitsemansa eläimet kokonaan kiinnittämättä niihin mitään huomiota, puhumattakaan siitä, että poliisi arvioisi eläinten hyvinvointia tai tarvetta tarkemmalle tutkimiselle. Ja vaikka havaintoja tehtäisiinkin, ei tehdä niitä toimenpiteitä, jotka ovat poliisin toimivallan piirissä. Kotirauhan suojaamaan paikkaan päästään tarkastamaan eläinten hyvinvointia syytä epäillä-kynnyksen ylittyessä. Poliisilla on itsenäisellä päätöksellä oikeus jopa ottaa eläimet pois niiden omistajalta, siihen ei tarvita välttämättä valvontaeläinlääkäriä. Muun muassa näiden asioiden tiedostaminen poliisin piirissä on lisääntynyt vahvasti eläinsuojelupartion toiminnan ansiosta.

Eläinsuojelupartion toiminta on tuottanut myös paljon positiivista julkisuutta. Huomasin sen itsekkin haastattelutilanteessa, kun matkalla haastattelutilaan eläinsuojelupartion jäsenten kanssa jäätiin keskustelemaan heistä tehdystä artikkelista Suomen poliisijärjestöjen liiton jäsenlehdessä, Poliisi & Oikeus 3/2021. Tässä artikkelissa kerrotaan yleisellä tasolla partion toiminnasta, viitataan esimerkkitapauksiin ja sivutaan lainsäädäntöä sekä

poliisin osaamista (Poliisi & Oikeus 3/2021). Tämän lisäksi Yleisradio ja Savon Sanomat ovat tehneet artikkelit aiheesta partion perustamisen aikaan alkuvuodesta 2021. Artikkeleiden lisäksi partion tavoitteena on ollut säännöllinen julkaisutoiminta sosiaalisessa mediassa. Partion jäsenet kertovat myös kansalaisilta saamastaan positiivisesta palautteesta ja poliisin imagon paranemisesta eläinsuojeluasioihin liittyen. Kokonaisuudessaan partion toiminnan saama julkisuus koetaan partion jäsenten taholta vahvasti positiivisena seikkana ja yhtenä partion suurimmista hyödyistä.

Eläinsuojelupartion kertoman perusteella hyötynäkökohdaksi voidaan katsoa myös se, että nyt poliisi tekee sitä työtä ja hoitaa sen vastuun, joka sillä on ollut jo kauan, mutta mitä ei ole huomioitu päivittäisessä poliisin työssä. Poliisi ei siis ole niin sanotusti hoitanut sille lain mukaan kuuluvaa vastuutaan eläinsuojeluviranomaisena ennen tätä.

Partion jäsenten mukaan heidän oma osaamisensa on kehittynyt partion toiminnan aikana, vaikka osaaminen on ollut vahvaa jo ennen partion perustamista. Partion kertoman mukaan ”silmä on harjaantunut” tarkastuksia tehdessä ja toiminnassa muutenkin. Tämä tarkoittaa yleistä osaamista, asioiden havaitsemista ja asiantuntemusta eläinten hyvinvoinnin suhteen. Tämän lisäksi osaaminen lainsäädännön suhteen on kehittynyt. Partion jäsenet kertovat myös, että heidän tuottamansa kirjalliset tuotokset ovat kehittyneet parempaan suuntaan kokemuksen myötä.

Eläinsuojelupartion omassakin toiminnassa on myös edelleen kehittämisen varaa. Päälimmäisenä ongelmana partion jäsenet näkevät ajan puutteen. Eläinsuojelupartion yhteiseen toimintaan on varattu ainoastaan yksi päivä kuudessa viikossa. Kun tähän päivään sijoitetaan taustojen tarkastaminen, itse tarkastuksen tekeminen ja tarkastuksen jälkeiset toimenpiteet kirjauksineen, ei yksi päivä tunnu riittävän oikein mihinkään. Koska aihe on partion jäsenten sydäntä lähellä, he vastaavat toisinaan puhelimeen myös vapaalla ollessaan ja antavat neuvoja ja ohjeita. Eläinsuojelupartion jäsenet eivät osaa välttämättä vielä toimia oikein, kun kyseessä on eksoottisempia eläimiä, vaan he joutuvat kysymään neuvoa valvontaeläinlääkäriltä tai eläinsuojeluneuvojalta.

Valvontaeläinlääkäreiden tehdessä eläinsuojelutarkastuksen he keskittyvät ainoastaan eläimiin, he eivät kiinnitä huomiota mihinkään muuhun mahdolliseen rikolliseen toimintaan tai asioihin. Tämä on luonnollista, eikä valvontaeläinlääkäreillä ole tietenkään toimivaltuuksia, osaamista tai mahdollisuuksia muutenkaan puuttua muuhun kuin eläimiin

liittyviin huomioihin. Tämä täytyy tiedostaa ja jos mahdollista, se kannattaisi mielestäni huomioida jaettaessa ilmoituksia poliisiin ja valvontaeläinlääkäreiden kesken.

Eläinsuojelupartion alkuperäisissä tavoitteissa oli mainittu oman organisaation kouluttaminen. Siihen liittyvä koulutusmateriaalin kehittäminen on osittain kesken, eikä koulutuksen käytännön järjestelyjä ole vielä saatu sovittua. Tavoitteena on myös saada kaikille poliiseille käyttöön vuokaaviolla toteutettu ohje, jonka avulla jokainen poliisi pystyy suorittamaan eläintehtävän niin, että poliisin vastuut toteutuvat ja eläin saa tarkoituksenmukaisen kohtelun.

Eläinsuojelupartion jäsenten mukaan poliisin yleisessä toiminnassa on vielä paljon kehitettävää. Jo aikaisemmin mainitsemani perusongelma nousi esiin useita kertoja, joten nostan sen useita kertoja esiin myös työssäni. Poliisi ei läheskään aina sisäistä olevansa eläinsuojeluviranomainen. Kun tämä perusasia saataisiin kuntoon, olisi siitä jo paljon apua. Tätä voitaisiin parantaa tiedottamalla, asiasta puhumalla ja koulutuksia järjestämällä. Omasta mielestäni partion tuottama sosiaalisen median sisältö, heistä tehdyt artikkelit ja uutiset, sekä heidän tekemä työ yleisesti tuo näkyvyyttä poliisin roolille eläinsuojeluviranomaisena.

Myös niissä tilanteissa, joissa poliisi kiinnittää huomionsa eläimeen ja tiedostaa olevansa eläinsuojeluviranomainen on kehitettävää. Poliisin toimivaltakysymyksissä on epä tietoisuutta. Toimivalta tulee eläimiin liittyen eläinsuojelulaista. Eläinsuojelulain perusteella voidaan suorittaa kotirauhan piirissäkin eläinsuojelutarkastus syytä epäillä-kynnyksen ylittyessä, eli kun on konkreettinen, aito epäily siitä, että eläinsuojelulakia rikotaan (Eläinsuojelulaki 4:39). Tätä ei tiedosteta, eikä näin voida käyttää hyödyksi, kun mietitään, mitä toimenpiteitä poliisi voi tehdä.

Eläinsuojelulaki antaa myös mahdollisuuden kiireellisiin toimenpiteisiin tilanteen niin vaatiessa. Tämä tarkoittaa sitä, että kun eläimen hyvinvointi sitä vaatii, voidaan eläin ottaa pois sen omistajalta ja toimittaa sellaiseen paikkaan, jossa sen hyvinvointi on turvattu. Eläin voidaan myös lopettaa, jos se on tarkoituksenmukaista. (Eläinsuojelulaki 4:44) Eläinsuojelupartion mukaan poliisi ei ole läheskään aina tietoinen eläinsuojelulain suomista mahdollisuuksista, eikä sen vuoksi aina tee niitä toimenpiteitä, joita eläimen hyvinvointi vaatisi.

Jos poliisin omat kyvyt, tietämys tai toimivaltuudet eivät sitten riitä, täytyisi tilanteesta kuitenkin vähintään ilmoittaa eteenpäin valvontaeläinlääkärille, jotta tilanne saataisiin hoidettua. Tätäkään ei aina osata tehdä eläinsuojelupartion mukaan. Ilmoitus täytyisi osata antaa myös yleisjohtajalle. Tässä ilmoituksessa tulisi kertoa partion päätökset ja toimenpiteet, sekä perustella ne. Eläinten omistajalla on oikeus saada tiedoksianto ja ohjeet valituksen tekemiseen, mikä voi osoittautua haasteelliseksi.

Alla muistilistan omainen luettelo, mitä poliisin tulisi tietää eläinsuojelutilanteessa:

- Tiedostaa, että poliisi on eläinsuojeluviranomainen
- Toimivalta tulee eläinsuojelulaista
- Syytä epäillä – kynnys riittää tarkastukseen, myös kotirauhan piirissä
- Poliisi voi ottaa eläimen haltuun tai lopettaa sen kun se on tarpeellista ja perusteltua
- Ilmoita valvontaeläinlääkärille, jos omat kyvyt eivät riitä
- Ilmoita yleisjohtajalle
- Eläimen omistajalle tiedoksianto ja valitusohjeet

8 TUTKIMUKSEN KULKU

Aloitin tutkimuksen hyvissä ajoin keväällä 2021, melko pian aloitettuani työharjoittelun Helsingin poliisissa. Tutustuin aiheeseen lukemalla Savon eläinsuojelupartioista kirjoitettuja artikkeleita ja muuta aiheeseen liittyvää kirjoittelua. Luin myös eläinsuojelusta yleisesti, jotta minulla olisi kokonaiskuva aihealueesta. Edellä mainitut aiheet olivat suorastaan mukavaa luettavaa ja niiden parissa vierähti paljon vapaa-aikaa.

Seuraavaksi aloin tutustumaan tarkemmin alaa säätelevään eläinsuojelulakiin. Käsittelin tässä työssäni eläinsuojelulain pääkohtia ja erityisesti niitä pykäläitä, jotka koskettavat mielestäni eniten poliisin käytännön työtä. Mielestäni lain sisäistäminen on tärkeää aiheen käsittelyssä ja poliisin roolin ymmärtämisessä. Lain mukaan poliisi on yksi eläinsuojeluviranomaisista, mikä tarkoittaa, että poliisi on omalta osaltaan vastuussa eläinsuojelusta. Tämä on koko tutkimukseni perusta.

Oli erittäin valaisevaa tutustua seuraavaksi eri eläinsuojelujärjestöjen toimintaan. Nämä tahot eivät ole viranomaisia, eivätkä vastuussa eläinsuojelusta. Silti ne näyttävät suurta roolia eläinsuojeluasioissa. Suomen eläinsuojelu SEY ottaa vastaan eläinsuojeluilmoituksia ja välittää ne käsittelyn jälkeen oikealle taholle. Sivustolta löytyvä lomake on kattava ja sen täyttö ohjeistetaan hyvin. Ilmoituksen teko on helppoa ja toimii näin keskiteysti. Kyseisen sivun kautta ei voi tehdä ilmoitusta ihan kaikilta paikkakunnilta, mutta sekin kerrotaan ja ohjeistetaan selkeästi. Kiireellisissä tapauksissa kehoitetaan olemaan yhteydessä suoraan poliisiin. Järjestöllä on vapaaehtoisia eläinsuojeluneuvoja ja paljon muutakin toimintaa. (Suomen eläinsuojelu SEY)

Helsingin eläinsuojelu HESY etsii löytöeläimille koteja, jakaa tietoa ja vaikuttaa eläinsuojeluun omalta osaltaan lähinnä pääkaupunkiseudulla. Sain myös heidän nettisivuiltaan tietoa eläinsuojelusta. (Helsingin eläinsuojelu HESY) Myös muilla paikkakunnilla on useita omia eläinsuojeluyhdistyksiä.

Tutustuin myös eläinten oikeuksien parantamiseen pyrkivän Animalian sivustoon. Animalia on erilainen järjestö, se pyrkii vaikuttamaan lähinnä asenteisiin ja lainsäädäntöön, ei niinkään nyky-lainsäädännön mukaiseen eläinten hyvinvoinnin turvaamiseen. Animalian tiedotuksesta paistoikin ajatus, että nykyinen lainsäädäntö on aivan liian salliva ja sitä pitäisi muuttaa voimakkaasti eläinten oikeuksien ja vapauden parantamiseksi. (Animalia) Koska Animalian agenda ei sopinut nykyistä lainsäädäntöä soveltavaan tutkimukseeni, jätin sen työni ulkopuolelle.

Olin jo aikaisemmin suorittanut tutkimus, kehittäminen ja innovaatiot – opintojakson, mutta tutustuin tässä vaiheessa vielä uudestaan tutkimusmenetelmiin lukemalla omaan tutkimustapaani soveltuvan teoksen, Jorma Kanasen ”Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä”. Näin sain virkistettyä muistini tutkimusmenetelmistä juuri ennen kuin aloitin tutkimuksen. Kirjoitin myös aiheesta tähän työhön.

Hain tutkimuslupaa hyvissä ajoin alkukesästä, jotta ehtisin suorittaa haastattelut ja kirjoittaa työtäni mahdollisimman pitkälle kesän aikana, mutta kävikin niin, että jouduin odottamaan tutkimuslupaa yli kaksi kuukautta, mikä taas romutti suunnittelemani aikataulun täysin. Mutta jälkepäin miettien olisin voinut tehdä hakemuksen paljon aikaisemmin ja saankin syyttää itseäni tästä viivästyksestä, mutta otin siitä opikseni.

Lupaa odottaessani laadin haastatteluille rungon. En laatinut tarkkoja kysymyksiä, vaan lähinnä aiheita, joista kaipaen tietoa. Tämä sen vuoksi, että asiantuntemukseni ei riittänyt asian yksityiskohtaiseen analysointiin tässä vaiheessa ja halusin muutenkin pitää haastattelun mahdollisimman avoimena, jotta voisin saada tietoa laajalta alueelta, ei pelkästään vastauksia kysymyksiini.

Halusin ehdottomasti hoitaa haastattelut henkilökohtaisesti pitkästä välimatkasta ja koronatilanteesta huolimatta. Olisi ollut paljon helpompaa soittaa heille ja hoitaa haastattelu puhelimitse tai verkon yli vaikkapa Teams-kokouksena, mutta henkilökohtaisesti kasvokkain käyty keskustelu on mielestäni paljon antoisampaa, mikä olen oppinut korona-ajan etäluentojen kautta. Näin pääsin myös tapaamaan uusia ihmisiä ja näkemään uusia paikkoja.

Itse haastattelut hoidin yhden päivän aikana 28.9.2021. Lähdin aamuyöllä kolmen jälkeen ajamaan kohti Siilijärveä, minne olin sopinut tapaamisen aamulla kello yhdeksän. Minun piti olla paikalla aikaisin, koska valvontaeläinlääkäreillä oli sovittu koulutustilaisuus samalle päivälle Kuopioon kello 11.00 alkaen ja heidän täytyi lähteä Siilinjärveltä kohti Kuopiota viimeistään kello 10.30. Ehdin haastatella valvontaeläinlääkäreitä ja sain heiltä korvaamatonta tietoa sekä yhteistyöstä poliisin ja erityisesti eläinsuojelupartion kanssa, että myös heidän omasta työstään ja sen erityispiirteistä kyseisellä alueella.

Haastatteluiden ja lounaan jälkeen suuntasin kohti Kuopion poliisiasemaa, jonne olin sopinut seuraavan tapaamisen eläinsuojelupartion jäsenten kanssa. Pääsin saamalla näkemään toisen poliisilaitoksen tiloja ja toimintaa, sekä sain hoidettua kovasti odottamani haastattelut. Haastattelujen aikana huomasin, että ennakkokäsitykseni eläinsuojelupartion toiminnasta oli väärä ja vaikka olin laatinut haastattelurungon avoimena aiheina, jouduin soveltamaan sitä haastattelujen edetessä. Kaikesta huolimatta sain vastukset mieltäni askarruttaneisiin kysymyksiin ja haastattelut olivat kokonaisuudessaan menestys. Pääsin suuntaamaan kohti kotia myöhään iltapäivällä. Erittäin pitkästä ja raskaasta päivästä huolimatta olin silloin ja olen edelleen erittäin tyytyväinen siihen, että valitsin haastattelun paikan päällä etäyhteyden sijaan.

Haastattelujen jälkeen aloitin kirjoitusprosessin hyvin nopeasti, jotta asiat olisivat kirkkaana mielessä ja täytyy myöntää, että myös tietynlaista innokkuutta oli jo havaittavissa.

Muistiinpanoja selatessa ja tätä opinnäytetyötä kirjoittaessa mieleen juolahti useita lisäkysymyksiä, joita esitin sekä valvontaeläinlääkäreille, että eläinsuojelupartion jäsenille täsmentääkseni vastauksia.

Vaikka kyseessä on aivan ensimmäinen opinnäytetyöni ja minua suorastaan hirvitti sen aloittaminen, on se edennyt melko luontevasti ja sujuvasti. Luulen sen johtuvan mielenkiinnostani aiheeseen ja mahtavista haastateltavista.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Haastatteleman Savon eläinsuojelupartion jäsenet ovat selvästi hyvin omistautuneita asialleen. He kertoivat aloittaneensa eläinsuojeluasioihin perehtymisen ja niiden hoitamisen oma-aloitteisesti ja omasta tahdostaan. Heidän kertomastaan päätellen koko partion toiminta perustuu juuri heidän omaan kiinnostukseensa aiheeseen, partio vaikuttaa olevan perustettu partion jäsenten oman aktiivisuuden ansiosta. Tästä tein sellaisen johtopäätöksen, että partion jäsenet tekevät varmasti parhaansa, jotta eläinsuojelupartio menestyisi ja saisi jatkoa. He haluavat myös aivan aidosti parantaa eläinten hyvinvointia. Tämä taas osoittaa mielestäni sen, että he yrittävät parhaansa ja haluavat myös kehittää toimintaa.

Vaikka eläinsuojelupartion jäsenten fokus on kohdistunut eläimiin ja niiden hyvinvointiin, ei partion tuottamia hyötyjä heidän poliisilaitokselleen voi ohittaa. Hyödyt tulevat toiminnan ohessa, ilman, että niihin erikseen pyritään partion toiminnassa. Tärkein hyöty vaikuttaa olevan partion toiminnan tuottama julkisuus, joka taas johtaa siihen, että tietämys lisääntyy myös muiden poliisilaitosten ja poliisihenkilöiden joukossa. Tästä taas seuraa eläinten hyvinvoinnille paljon suurempaa hyötyä kuin eläinsuojelupartio itsessään pystyy tuottamaan pelkällä omalla työllään.

Se, että poliisi hoitaa nyt paremmin velvollisuutensa eläinsuojeluviranomaisena voidaan katsoa eläinsuojelupartion toiminnan seuraukseksi. Tietooni ei ole tullut reklamaatioita liittyen siihen, ettei poliisi olisi hoitanut velvollisuuksiaan eläinsuojeluasioissa ja näin sen pitäisikin olla, reagoidaan etupainotteisesti, eikä jäädä odottamaan, että niin sanotusti jäädään kiinni laiminlyönnistä.

Kaikkien haastateltavien, olivat nämä sitten poliiseja tai valvontaeläinlääkäreitä, mielestä poliisin koulutukseen täytyisi lisätä jonkinlainen maininta eläinsuojeluasioihin. Samaan johtopäätökseen tulin itsekin haastatteluissa saamieni tietojen perusteella. Tätä tukee myös omat kokemukseni poliisin kenttätöissä, sekä aiheen taustoittamisesta saamani tiedot. Kun koulutuksen kautta jokaisella poliisilla olisi kirkkaana mielessä poliisin monien roolien joukossa myös rooli eläinsuojeluviranomaisena, olisi poliisihenkilöllä ainakin mahdollisuus ottaa eläinsuojeluasiat huomioon, hankkia tietoa ja kysyä tarvittaessa.

Tästä eteenpäin johdettuna on loogista, että eläinsuojelupartion tavoitteena on oman organisaation kouluttaminen. Sama koskee myös koulutusmateriaalin laatimista ja kenttäohjeena toimivan vuokaavion kehittämistä. Heiltä löytyy paras asiantuntemus, käytännön kokemus ja mielenkiintoa tehdä mahdollisimman hyvää tulosta.

Haastatteleman valvontaeläinlääkärit kokevat eläinsuojelupartion hyödyttäneen heitä paremmalla yhteistyöllä, poliisin yleisellä osaamisen paranemisella ja sillä, että poliisi hoitaa nyt suoraan sellaisia tarkastuksia, joihin tarvitaan poliisin läsnäoloa, mikä puolestaan helpottaa valvontaeläinlääkäreiden työtaakkaa. Eläinsuojelupartio ei kuitenkaan ole yksi valvontaeläinlääkäri tai valvontaeläinlääkäriin apulainen. Eläinsuojelupartio hoitaa sellaisia tarkastuksia, joihin valvontaeläinlääkäreiden koulutus ja osaaminen riittää, esimerkiksi työturvallisuuden tai oheisrikollisuuden vuoksi.

Tästä pääsen sujuvasti seuraavaan kohtaan, joka tuli ilmi eläinsuojelupartion kertomana. Eläinsuojelutarkastuksen myötä voi hyvin paljastua paljon muuta. Juttu saattaa paisua suureksikin. Tämän katson selväksi hyödyksi, koska näin saadaan paljastettua oheisrikollisuutta, joka olisi saattanut muuten jäädä havaitsematta. Tästäkin syystä on olennaisen tärkeää, että osa tarkastuksista siirretään poliisin tehtäväksi, sillä valvontaeläinlääkärit keskittyvät tarkastuksellaan vain eläimiin. Tässä korostuu tarkastusten oikea jakaminen ja tätä tulisi kehittää.

Haluan kuitenkin korostaa, ettei eläinsuojelulain mukaista pääsyä kotirauhan suojamalle alueelle saa käyttää väärin. Se ei ole lisäkeino päästä tarkastamaan epäilyttäviä kohteita, lain suomaa toimivaltuutta täytyy käyttää siten, kun sitä on tarkoitettu käytettäväksi.

10 POHDINTA

10.1 Luotettavuus

Opinnäytetyöni tutkimuskohde on Savon eläinsuojelupartio, jossa on kaksi jäsentä. Alkuperäinen tavoite oli haastatella myös heidän esimiestään, mutta tämä osoittautui turhaksi, sillä esimiehen merkitys tutkimukseni kannalta jäi olemattomaksi. Tämän vuoksi haastateltava määrä jää väkisin hyvin pieneksi. Joudun siis toteamaan, että tietopohja on eläinsuojelupartion osalta kovin suppea.

Toinen haastattelujeni kohde ei ollut kovin paljoa laajempi. Haastattelin kaikki eläinsuojelupartion toiminta-alueella vaikuttavat valvontaeläinlääkärit, joita oli kolme kappaletta. Haastattelussa käytiin läpi aikaa ennen eläinsuojelupartion perustamista ja aikaa sen perustamisen jälkeen. Näin saatiin kaivettua muutokset esiin. Mutta laajaa tietopohjaa ei ollut saatavissa valvontaeläinlääkäreistäkään.

Mietin kyllä, että haastattelisin myös sellaisia valvontaeläinlääkäreitä, jotka toimivat jollain toisella alueella, sellaisella, johon Savon eläinsuojelupartion toimet eivät yllä. Valvontaeläinlääkäreiden kertoman yleisen tiedon heidän yhteistyöstään poliisin kanssa sain kuitenkin mielestäni riittävän hyvin selville taustatutkimuksesta ja Suomen Eläinsuojelun tekemästä kyselystä, jossa he selvittivät virkaeläinlääkäreiden kokemuksia eläinsuojelupoliisin tarpeesta. Sen vuoksi koin muiden valvontaeläinlääkäreiden haastattelun hyödyn liian pieneksi vaadittavaan panostukseen nähden.

Mielestäni tietopohja on kuitenkin molempien osalta riittävä, sillä he edustavat kokonaisuutena, sain haastateltua kaikki, ketä haastateltavissa oli. Lisäksi käytetty tutkimusmuoto, kvalitatiivinen tutkimus korostaa tiedon laatua, ei määrää, joten pidän tietopohjaa myös tässä valossa riittävänä. Haastattelut olivat keskustelunomaisia, vuorovaikutteisia ja näin monella tasolla informatiivisia. En saanut vain vastauksia kysymyksiini, vaan keskustelun myötä sain paljon sellaista tietoa, jota en ollut osannut ajatella kysyväni. Tämä taas vei

keskustelua eteenpäin ja tuotti lisää tietoa. Ymmärsin kysyä kaikilta haastateltavilta luvan lisäkysymysten esittämiseen ja sain luvan. Tämä osoittautuikin tarpeelliseksi opinnäytetyötä kirjoittaessa, jolloin mieleen putkahti lisäkysymyksiä ja tarkennuksia. Rajasin lisäkysymykset vain muutamiin olennaisiin, sillä muuten olisin jäänyt tiedonhankinnan kierteeseen ja opinnäytetyö olisi paisunut liikaa. Omasta mielestäni työn luotettavuus on riittävä, kunhan ymmärtää sen rajoitukset ja sen, ettei itse tutkimuskohde ole laaja-alainen.

10.2 Soveltamismahdollisuudet

Minulla oli alussa suuriakin ajatuksia siitä, kuinka tekemääni opinnäytetyötä voidaan hyödyntää Suomen kaikissa poliisilaitoksissa, kun mietitään, miten niiden alueella järjestetään eläinsuojeluasioiden hoitaminen poliisin toimesta. Uskon edelleen, että tekemästäni tutkimuksesta voidaan hyötyä poliisilaitoksissa, mutta paikkakunnat, käytännöt, tarpeet ja ihmiset ovat eri puolilla niin erilaisia, että luulen työni voivan toimia vain suuntaa antavana. Tämän lisäksi olen todennut ja kuullut, että jonkinlaista eläinsuojeluasioiden huomioon ottamista on alkanut pikkuhiljaa tapahtua muissakin poliisilaitoksissa. Jopa omassa opinnäytteseminaariryhmässäni on tekeillä työ, joka selvittää eläinsuojelurikosten määrää ja laatua Oulun alueella. Sitä kautta työn tarkoitus on kartoittaa eläinsuojelupoliisin tarvetta Oulun alueella. Minun lisäkseni muutkin ovat kiinnostuneet aiheesta, ja eläinsuojeluasioita mietitään muuallakin kuin Savon alueella.

Ajattelen, että työni avulla voi saada käsityksen siitä, kuinka eläinsuojeluasioista erinomaisesti perillä oleva, työstään innostunut kaksikko voi saada pienelläkin panostuksella aikaan hyvää kehitystä isonkin alueen eläinsuojeluasioissa sekä oman poliisilaitoksen, että alueen valvontaeläinlääkäreiden mukaan. Lisäksi täytyy huomioida kaksikon laajempi vaikutus julkisuudessa, tämä tuo aiheelle näkyvyyttä ja luo keskustelua koko maan laajuisesti. Tietenkin siitä saa myös käsityksen siitä, miten tämä malli toimii, mitä se vaatii ja mitä kaikkea muuta siihen liittyen tapahtuu.

10.3 Työn vaikutukset

Työni vaikutuksia on hyvin vaikea arvioida. Haluaisin, että tutkimuksellani olisi ainakin sellainen vaikutus, että poliisin koulutuksesta puuttuva eläinsuojelunäkökulma lisättäisiin koulutusohjelmaan. Tai aihe nousisi ainakin keskusteluun ja harkintaan. Tutkimukseni ei ulotu poliisiammattikorkeakoulun opetusohjelman suunnitteluun, joten en osaa sanoa, onko aihetta jo harkittu aikaisemmin.

Omaa tietämystäni tästä aihealueesta tutkimuksen tekeminen on lisännyt paljon. Se, että en ole itsekään ollut tietoinen eläinsuojeluviranomaisen asemastani poliisina työskennellessäni, eläinsuojelulain antamista toimivaltuuksista tai siitä, miten tulee toimia, kun kohtaa huonosti kohdellun eläimen vahvistaa käsitystäni siitä, että koulutuksen lisääminen olisi tarpeellinen. Toisaalta taas olen saanut hankittua sellaisen osaamisen itselleni opinnäyte-työtä tehdessä, että koen pystyväni suoriutumaan eläinsuojelutehtävistä tulevaisuudessa omatoimisesti.

Olen oppinut myös paljon tutkimuksen tekemisestä. Ajattelin aluksi, ettei tieteellinen tutkimus ole minua varten. En edelleenkään näe itseäni innokkaana tutkijana, mutta ymmärrän tutkimusmenetelmien hyödyllisyyden ja käyttökelpoisuuden. Osaan myös tehdä tutkimusta silloin, jos se on tarpeen itselle tärkeän ja mielenkiintoisen aiheen tutkimiseksi.

10.4 Jatkotutkimusmahdollisuudet

Tutkimusta tehdessä on noussut esiin ajatuksia eläinsuojeluasioiden ohjeen laatimisesta. Kenttäohjeita on jo olemassa niin paljon, ettei konstaapelilla riitä resursseja kaikkien mukana pitämiseen. Mielestäni on silti perusteltua laatia ohje, ehkäpä jopa kenttäohje, jota voisi pitää mukanaan henkilöt, joita eläinsuojeluasiat kiinnostavat itseään. Toinen vaihtoehto, jota mietin, oli kameleon-lomakkeiden yhteydessä oleva lyhyt ohjeistus siitä, mitä tulee ottaa huomioon eläinsuojelutehtävällä. Lomake, joka neuvoo itsensä täyttämässä ja ohjaa toimintaa oikeaan suuntaan.

Toinen kehitettävä kohde on koulutusmateriaalin luominen, ylläpito ja kehittäminen. En usko, että oma ammattitaitoni ja kokemukseni riittävät tähän tällä hetkellä, joten on hyvä,

että ohjeen lisäksi myös koulutusmateriaalin luominen on eläinsuojelupartion jäsenillä työn alla.

Näiden lisäksi näkisin, että kokonaisuuden kannalta olisi hyödyllistä selvittää tarkemmin, onko muualle Suomen poliisilaitoksilla jonkinlaisia malleja eläinsuojeluasioiden hoitamiseen. Omaa mieltäni jäi askarruttamaan Helsingin malli. Miten se toimii, miten siihen on päädytty ja mitä siitä on opittu. Ajattelinkin jossain vaiheessa liittäväni Helsingin eläinsuojeluyksikön tähän opinnäytetyöhön, mutta luovuin ajatuksesta hyvin nopeasti, sillä työni olisi paisunut liiaksi. Myös vertaileva tutkimus saattaisi osoittautua hyödylliseksi.

10.5 Lopputulos suhteessa tutkimuskysymyksiin

Tulin siihen tulokseen, että sain selkeät vastaukset tutkimuskysymyksiini. Kahdessa ensimmäisessä tutkimuskysymyksessäni mietin, onko poliisilaitos hyötynyt Savon eläinsuojelupartioista ja jos on, niin miten. Itä-Suomen poliisi ja tarkemmin Kuopion alueen poliisi on tutkimukseni mukaan saanut runsaasti positiivista julkisuutta, kansalaiset ja valvontaeläinlääkärit ovat tyytyväisiä tilanteeseen, osaaminen ja tietotaito ovat lisääntyneet ja alueella toimivat poliisit ovat saaneet käyttöönsä asiantuntijatahon, jolta kysyä neuvoa. Myös oheisrikollisuutta saadaan paljastettua paremmin, kun poliisi tekee osan tarkastuksista ja nimenomaan sellaisista tarkastuksista, joissa tarvitaan myös poliisin ammattitaitoa.

Viimeisessä tutkimuskysymyksessä mietin, onko poliisin toiminta parantunut eläinsuojelupartion myötä valvontaeläinlääkäreiden mielestä. Myös valvontaeläinlääkärit ovat kertomansa mukaan hyötäneet eläinsuojelupartion toiminnasta partiona ja sen jäsenien toiminnasta yksilöinä. Yhteistyö on parantunut, heidän työturvallisuutensa on parantunut, poliisin lisääntynyt tietämys helpottaa heidänkin työtään.

10.6 Aiheen rajaus, suunnan muutos, ennakkokäsitykset

Kun laadin haastattelurunkoja, minulla oli tietynlainen käsitys eläinsuojelupartion toiminnasta. Ajattelin partion jäsenten koko työajan kuluvan eläinsuojeluasioita hoitaessa,

kun todellisuudessa eläinsuojelupartion vuoroja on kerran kuudessa viikossa. Ajattelin partion hoitavan poliisin tietoon tulleiden eläinsuojelurikosten tutkinnan keskitetyksi, mutta asia ei ole niin, vaan tutkinnasta vastaavat muut tutkijat, vaikkakin eläinsuojelupartion jäsenet ovatkin koostaneet joitakin pieniä pöytäkirjoja syyttäjälle syyteharkintaa varten. Ajattelin partion tekevän tarkastuksia yhdessä valvontaeläinlääkäreiden kanssa, kun todellisuudessa valvontaeläinlääkäreiden tukena ovat valvonta- ja hälytysyksikön kenttäpartiot. Haastattelurunkoni osoittautuivat lähes hyödyttömiksi itse haastattelutilanteissa. Onneksi haastateltavani olivat niin asiantuntevia, ettei tästä ollut mitään haittaa, vaan sain kaiken sen tiedon, mitä mielestäni osasin toivoa.

Opinnäytetyöni suunnitteluvaiheessa päätin näkökulmaksi poliisin näkökulman. Se ei ole täysin toteutunut. Tämä johtuu edellä mainitusta väärästä ennakkokäsityksestä ja siitä, että valvontaeläinlääkäreiden työ liittyy niin vahvasti poliisin tekemään työhön. Tämän lisäksi ymmärsin opinnäytetyön edetessä, että saadakseni selville eläinsuojelupartion toiminnan vaikutuksia, minun on tutkittava myös valvontaeläinlääkäreiden toimintaa, työn ongelmakohtia ja toiveita, joita heillä on liittyen yhteistyöhön poliisin kanssa.

Lisäksi huomasin, että joudun keskittymään runsaasti lakiin, jotta ymmärtäisin eläinsuojelun taustalla vaikuttavat ohjaavat tekijät. Myös tutkimusmenetelmät veivät oman osansa sivuista, sillä halusin perustella ja tuoda esille tarkkaan, miksi olin päätenyt tiettyihin metodeihin.

10.7 Itsearviointi

Opinnäytetyön kirjoittaminen on ollut minulle todella vaikea ja vaativa prosessi. Olen ollut täysin oman mukavuusalueeni ulkopuolella. Tieteellisen tutkimuksen tekeminen tuntui prosessin alussa ja vielä nytkin hyvin kaukaiselta ajatukselta. Itseäni en ole kyennyt näkemään tutkimuksen tekijä ollenkaan, koska tiedän olevani ennen kaikkea käytännön ihminen, joka tuntee olonsa kotoisaksi vasara kädessä tai partioauton ratissa.

Tämän vuoksi on ollut ilo huomata, että olen pystynyt tähän. Parasta on ollut oppiminen. Opinnäytetyön alussa pidin sitä pakollisena pahana, joka täytyy suorittaa pois. Onneksi

tämä ajatus osoittautui vääräksi ja sain oman asenteeni muokattua sellaiseksi, joka mahdollisti oppimisen. Ei pidä väheksyä opinnäytetyön tekemisen suomia mahdollisuuksia kehittyä alalla, josta ei aluksi tiennyt juuri mitään.

Tutkimuksen tekeminen on ollut antoisaa myös vähemmän ylevillä tavoilla. Olen saanut tavata uusia, erittäin miellyttäviä ja asiantuntevia ihmisiä, päässyt käymään uusissa paikoissa ja näkemään uusia asioita. Haluaisin ajatella, että olen tässä ohessa luonut myös joi-takin kontakteja.

Onko tutkimukseni sitten ollut laadukasta ja tarkkaa? Sen arvioivat toiset tahot, mutta ainakin tiedän, että olen panostanut tutkimukseen, kirjoittamiseen ja selvitystyöhön. Tiedän tehneeni opinnäytetyön täydellä sydämellä, enkä vain sinne päin. Mutta koska tämä on ensimmäinen opinnäytetyöni ja ylipäätään tutkimukseni, ei oma mielipiteeni ole kovinkaan merkityksellinen. Aika näyttää tuloksen laadun.

LÄHTEET

Animalia internet sivusto, luettavissa <https://animalia.fi/>, luettu 7.5.2021

Eläinsuojeluasetus 7.6.1996/396, Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960396>, luettu 11.10.2021

Eläinsuojelulaki 4.4.1996/247, Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960247>, luettu 10.7.2021

Eläinten hyvinvointikeskus EHK nettisivut, <https://www.elaintieto.fi/reports/elainten-hyvinvointi-suomessa-raportti-julkaitaan-osissa-vuoden-2021-aikana/elainsuojelurikostuomiot/>, luettu 19.10.2021, kuva 1

Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY, luettavissa: <https://www.hesy.fi/>, luettu 7.5.2021

Junttila Saana, opinnäytetyö, Eläinsuojelulainsäädäntö ja eläinsuojelurikokset 2012

Kananen Jorma, Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä, 2014

Maa- ja metsätalousministeriö, eläinsuojelulain uudistus, luettavissa: <https://mmm.fi/elainsuojelulaki>, luettu 22.5.2021

MTV3 uutinen 27.9.2018, luettavissa: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/elaimiin-liittyvien-rikosten-tutkinta-keskitetaan-helsingissa-hyva-uutinen-tata-olemme-toivoneet/7091108#gs.cymz4p>, luettu 18.5.2021

Oikeusrekisterikeskus, eläintenpitokiellot, luettavissa:

<https://www.oikeusrekisterikeskus.fi/fi/index/tietopalvelu/tilastotjaavoindata/elaintenpitokiellot.html>, luettu 7.5.2021, kuva 2

Ruokavirasto, epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset

2019, luettavissa: <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/elainten-hyvinvointi/elainsuojelun-valvonta/epailyyn-perustuvat-elainsuojelutarkastukset/epailyyn-perustuvat-elainsuojelutarkastukset-2019/>, luettu 7.5.2021

Streng, Joonia, Eläinsuojelu ja rikosoikeus, 1999

Suomen eläinsuojeluyhdistys SEY internet sivusto, luettavissa:

<https://sey.fi/>, luettu 13.5.2021

Suomen eläinsuojeluyhdistys SEY, Selvitys eläinsuojelupoliisin tarpeesta – virkaeläinlääkäreiden näkökulma, luettavissa:

<https://sey.fi/selvitys-elainsuojelupoliisin-tarpeest/>, luettu 7.5.2021

Suomen poliisijärjestöjen liiton jäsenlehti, Poliisi & Oikeus

3/2021

Uotila Matleena, opinnäytetyö, Eläinsuojelulain vastaiset teot ja niiden rangaistavuus Suomessa 2016

